

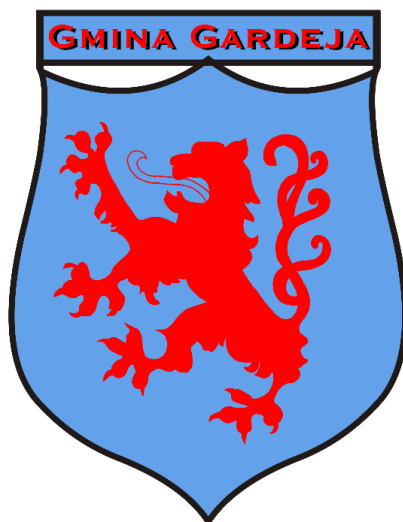
Wójt Gminy Gardeja

Raport o stanie

Gminy Gardeja

Województwo Pomorskie

w 2018 r.

Gardeja, maj 2019

Spis treści

Wstęp.....	3
Ogólna charakterystyka Gminy Gardeja	4
Polityka w zakresie ochrony środowiska	11
Stan infrastruktury technicznej	15
Wspieranie rolnictwa	19
Polityka w zakresie bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej	20
Polityka w zakresie oświaty i wychowania	23
Działania w zakresie kultury, sportu i rekreacji	31
Działania w zakresie pomocy społecznej i wspierania rodziny	37
Gminne jednostki organizacyjne	39
Gminne instytucje kultury	39
Uchwały Rady Gminy Gardeja	39

Wstęp

Raport o stanie gminy jest dokumentem wprowadzonym do znowelizowanej Ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8.03.1990 r. [Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.]. Nakłada ona obowiązek przedstawienia przez Wójta co roku, do dnia 31 maja Radzie Gminy raportu o stanie gminy obejmującego podsumowanie działalności Wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego. Zakres tego raportu może określić w drodze uchwały rada gminy. Rozpatruje ona raport podczas sesji, na której podejmowana jest uchwała w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium wójtowi. Raport rozpatrywany jest w pierwszej kolejności. Nad przedstawionym raportem o stanie gminy przeprowadza się debatę. Mogą w niej zabrać głos też mieszkańcy zgłoszeni oficjalnie w formie pisemnej do przewodniczącego rady. O ile radni mają ustawowe prawo zabierania głosu bez ograniczeń czasowych, o tyle to prawo nie przysługuje mieszkańcom. Liczba mieszkańców mogących zabrać głos w debacie wynosi 15, chyba że rada postanowi o zwiększeniu tej liczby. Po zakończeniu debaty nad raportem o stanie gminy Rada Gminy przeprowadza głosowanie nad udzieleniem wójtowi wotum zaufania. Uchwałę o udzieleniu wójtowi wotum zaufania podejmuje się bezwzględną większością głosów ustawowego składu. Niepodjęcie uchwały o udzieleniu wotum zaufania jest równoznaczne z podjęciem uchwały o nieudzieleniu wotum zaufania. W przypadku nieudzielenia wotum zaufania w dwóch kolejnych latach rada może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania Wójta.

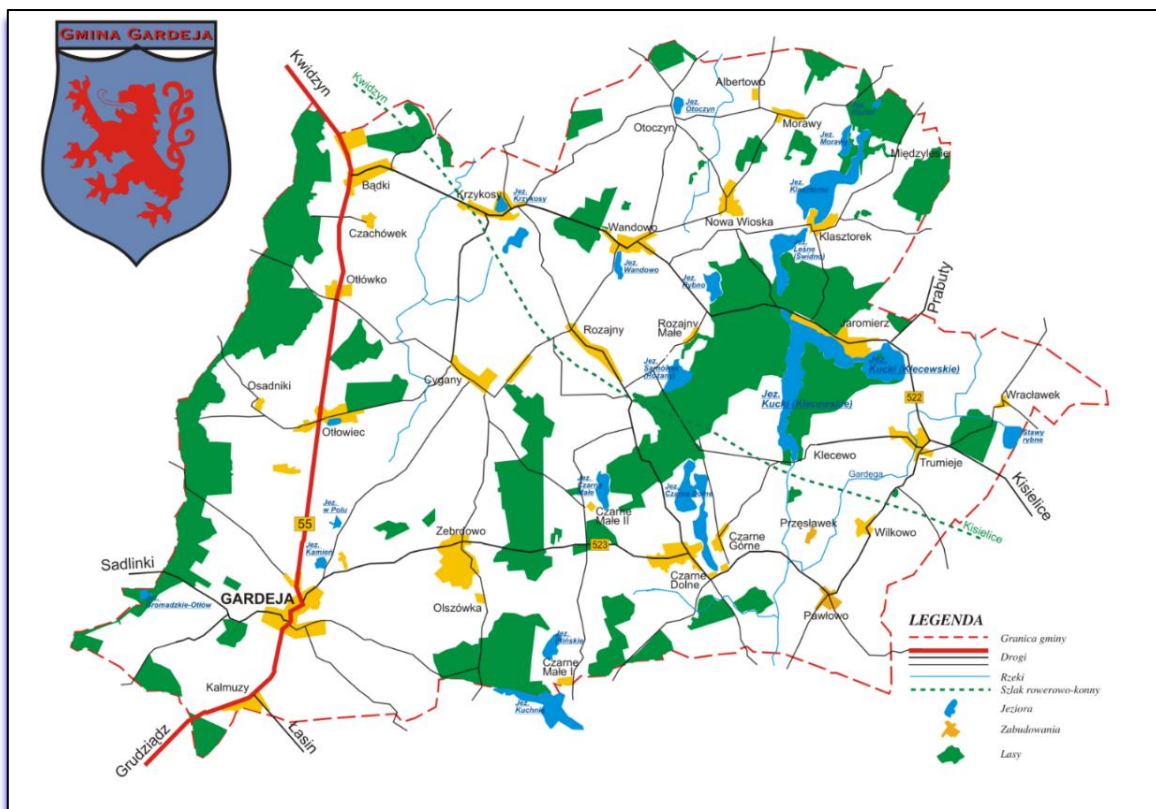
Na temat wad i niejasności zapisów ustawowych dotyczących Raportu o stanie gminy powstało wiele komentarzy zarówno prawników jak i praktyków życia samorządowego. Nie miejsce na ich przytaczanie. **Co jest ważne dla całości obrazu to fakt, że w ciągu roku Rada Gminy jest stale informowana o działalności Wójta w okresie między sesjami;** najważniejsze decyzje, w tym zmiany budżetowe jak i decyzje w sprawach majątkowych gminy przekraczających zakres zwykłego zarządu wymagają uchwał. Wójt oraz komisje Rady działają pod kontrolą Rady, której składają sprawozdania ze swej działalności. Jednostki organizacyjne j.s.t także składają ze swoich działań szczegółowe sprawozdania. Kluby radnych mogą przedstawiać swoje stanowiska na sesji Rady i mają inicjatywę uchwałodawczą. Komisja Rewizyjna kontroluje działalność Wójta, jednostek organizacyjnych Gminy oraz jednostek pomocniczych Gminy i może zapraszać na swoje posiedzenia Wójta, jego zastępców, kierowników jednostek organizacyjnych Gminy oraz inne osoby według potrzeb, może też posiłkować się opiniami ekspertów. Komisja Rewizyjna opiniuje wykonanie budżetu, w tym zakresie występuje do Regionalnej Izby Obrachunkowej o zaopiniowanie swojego wniosku o udzielenie bądź nieudzielenie absolutorium Wójtowi. Rada i RIO są obligatoryjnie informowani o wykonaniu budżetu za 6 miesięcy roku kalendarzowego, jak i po każdym roku. Radni mają w ciągu roku budżetowego prawo składania zapytań, wniosków i interpelacji. Również obywatelom udostępnia się w szczególności następujące rodzaje dokumentów: protokoły z sesji Rady, protokoły z posiedzeń komisji, rejestr uchwał Rady i zarządzeń Wójta, uchwały Rady i zarządzenia Wójta, rejestr interpelacji i wniosków radnych.

Przy takim arsenale możliwości działań prawnych jakimi dysponuje rada każdej gminy Raport staje się swoistym przypomnieniem i podsumowaniem dokonań roku poprzedniego, tym bardziej, że najważniejszy element – sprawozdanie finansowe z wykonania budżetu jest i tak wymagany innych przepisem prawnym i przedstawiany przez Wójta i Skarbnika.

Uwaga: w niniejszym Raporcie przytaczane są dane liczbowe i w formie wykresów publikowane przez Główny Urząd Statystyczny i Ministerstwo Finansów. Niektóre obejmują informacje aktualne dla roku 2018, ale znaczna część dotyczy roku 2017 a niekiedy też 2016. Są to oficjalne, statystyczne dane porównawcze dostępne w chwili pisania Raportu. Na brak informacji dotyczących roku 2018 autorzy Raportu nie mają wpływu.

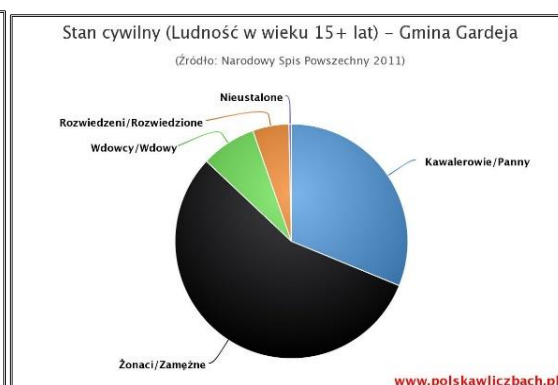
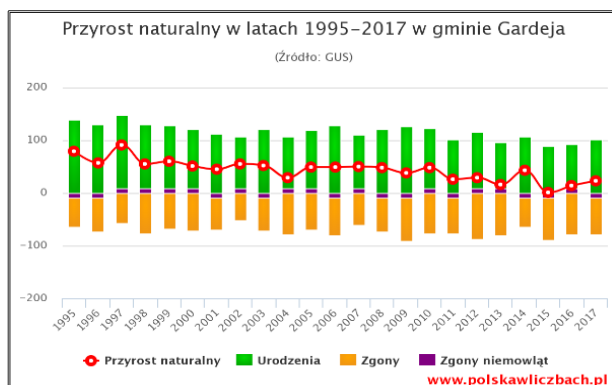
Ogólna charakterystyka Gminy Gardeja

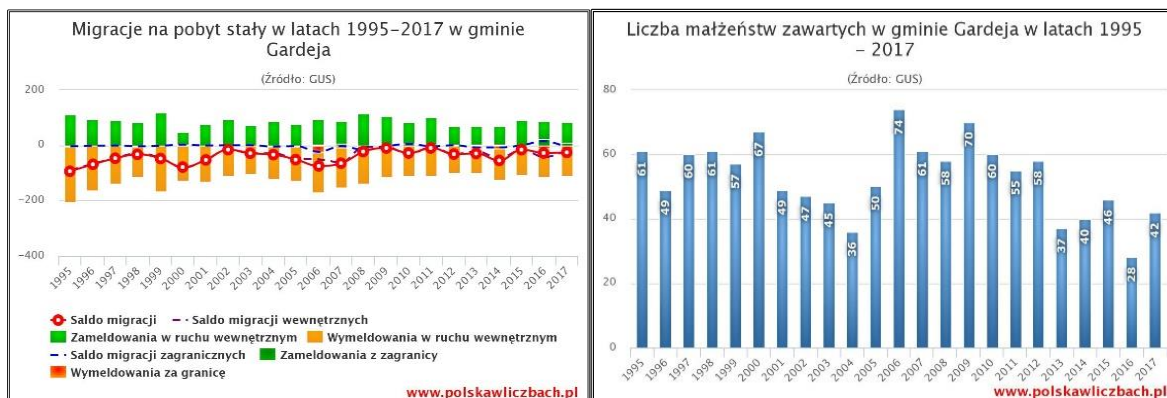
Dane GUS do 2017, dane z UG Gardeja dotyczące roku 2018.

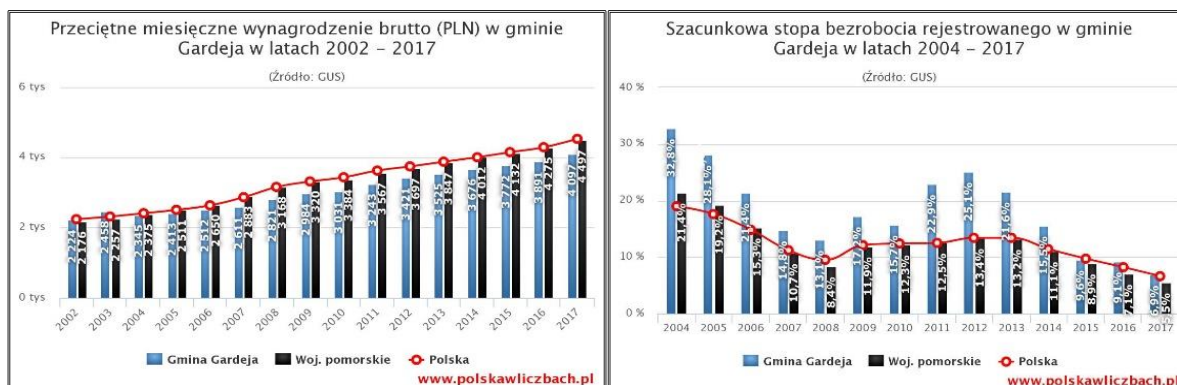
Gmina Gardeja w dniu 31.12.2018 liczyła 8434 mieszkańców, z czego 49,7 % stanowiły kobiety. W latach 2002-2017 liczba mieszkańców **wzrosła** o 2,2%. Średni wiek mieszkańców wynosił w 2017 roku 36,8 lat i **był niższy od średniego wieku mieszkańców województwa pomorskiego** oraz znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Gardeja zawarli w 2017 roku 42 małżeństw, co odpowiada 5,0 małżeństwom na 1000 mieszkańców. W roku 2018 ślubów było mniej – 37. **Jest to mniejsza liczba od wartości dla województwa pomorskiego** oraz wartość porównywalna do wartości dla Polski. Gmina Gardeja ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 23. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 2,72 na 1000 mieszkańców gminy Gardeja. W 2017 roku urodziło się 101 dzieci, w 2018 - 97.

W 2017 roku zarejestrowano 75 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 92 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosiło -17. **W roku 2018 saldo migracji wynosiło -239 osób.**

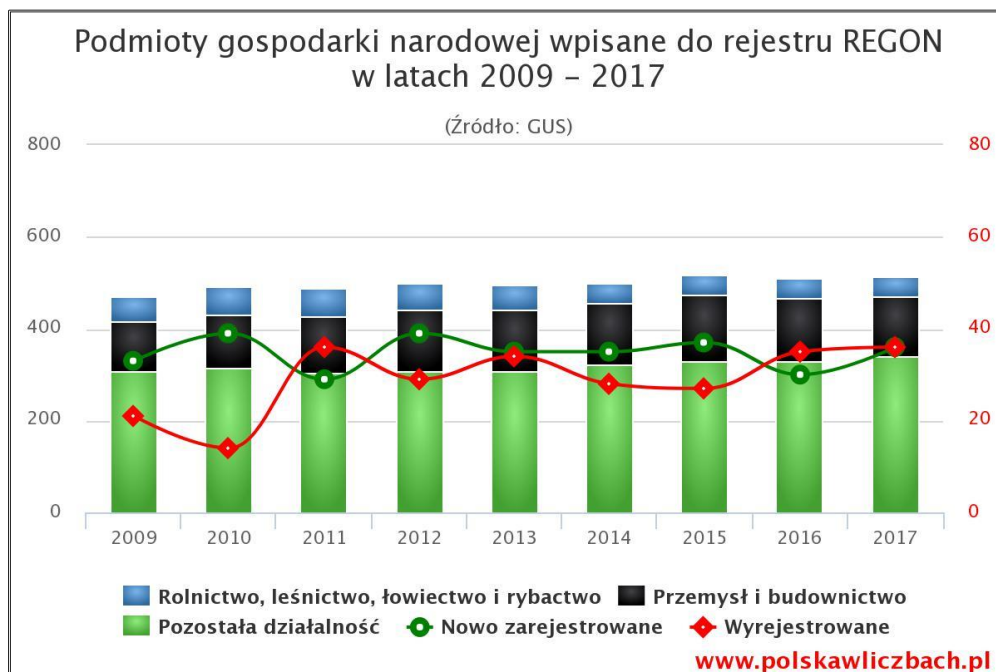

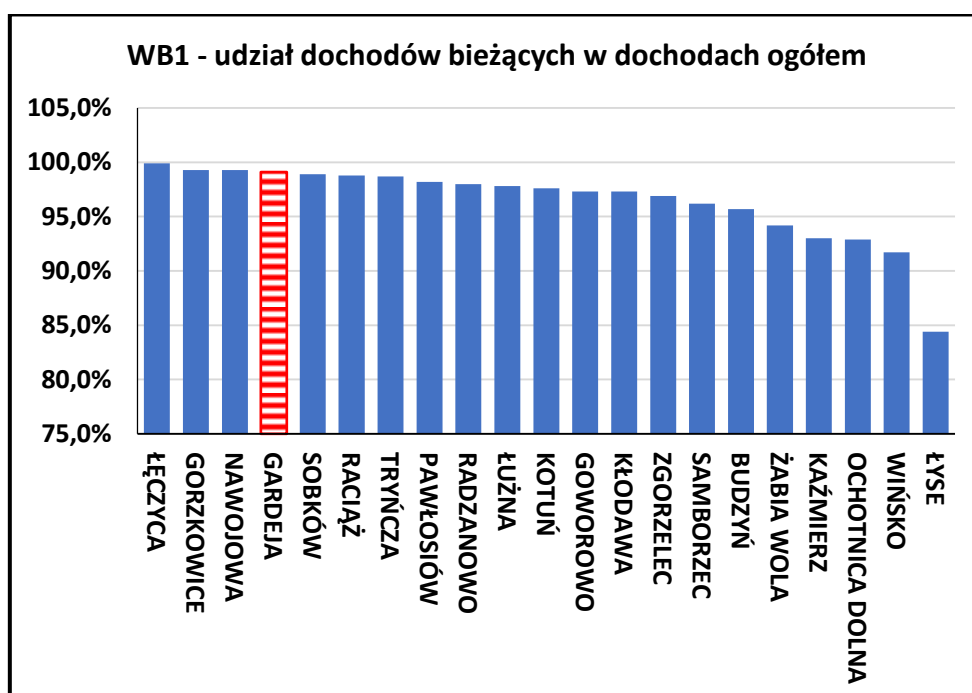
W gminie Gardeja na 1000 mieszkańców pracowało na 1 stycznia 2018 roku 56 osób, z czego 53 % wszystkich pracujących ogółem stanowiły kobiety. Bezrobocie rejestrowane w gminie Gardeja wynosiło w 2017 roku 6,9% (10,7% wśród kobiet i 3,7% wśród mężczyzn). Na koniec 2017 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Gardeja wynosiło 4 097 PLN, **co odpowiada 90.50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce**. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy 693 osób wyjeżdżało do pracy do innych gmin, a 55 pracujących przyjeżdżało do pracy spoza gminy; tak więc **saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -638**, w tym 16 % aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Gardeja pracowało w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 44% w przemyśle i budownictwie, a 13 % w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja).

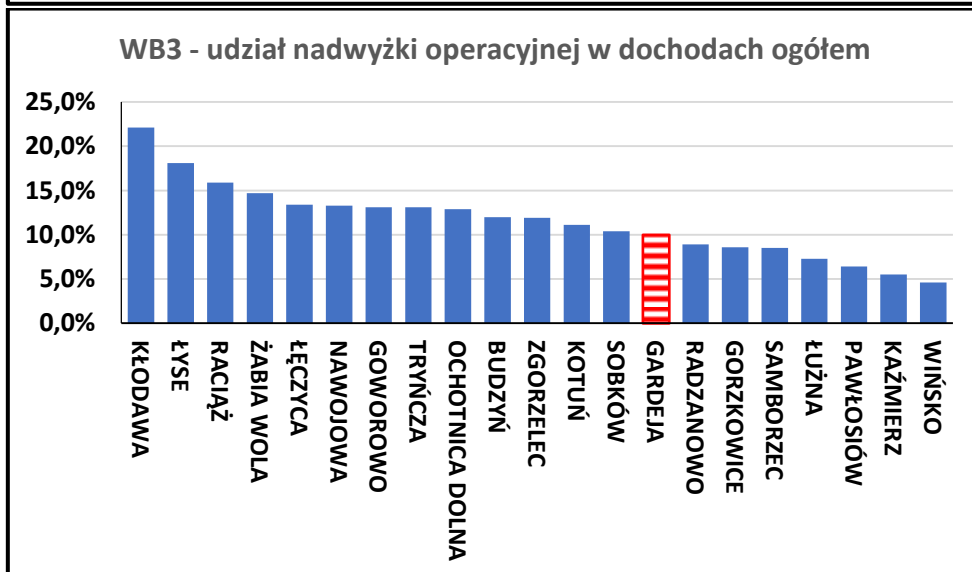
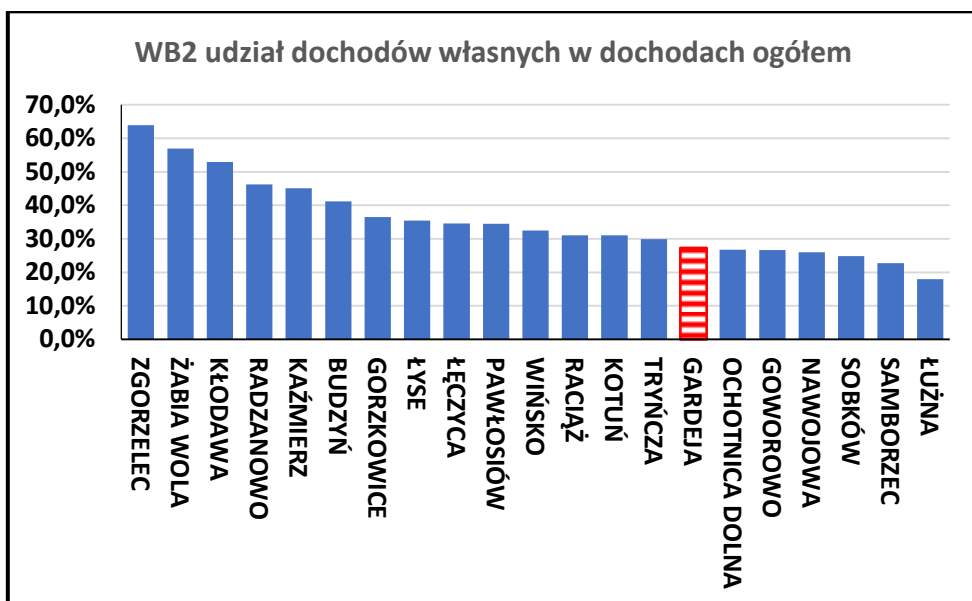

W gminie Gardeja na początku roku 2018 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 514 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 431 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W roku 2017 zarejestrowano 36 nowych podmiotów, a 36 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2017 najczęściej (39) podmiotów zarejestrowano w roku 2012, a najmniej (29) w roku 2011. W tym samym okresie najczęściej (36) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2017 roku, najmniej (14) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2010 roku.

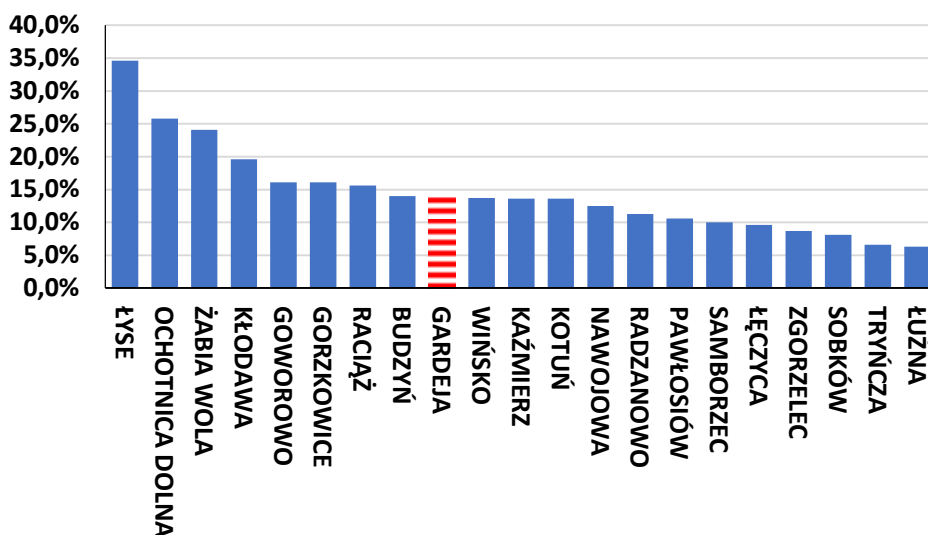

Uwaga: w niniejszym Raporcie przytaczane są dane liczbowe i w formie wykresów publikowane przez Główny Urząd Statystyczny i Ministerstwo Finansów. Niektóre obejmują informacje aktualne dla roku 2018, ale znaczna część dotyczy roku 2017 a niekiedy też 2016. Są to oficjalne, statystyczne dane porównawcze dostępne w chwili sporządzania Raportu. Na brak informacji dotyczących roku 2018 autorzy Raportu nie mają wpływu. Poniższe wykresy obejmują Gminę Gardeja i podobne pod względem liczby ludności (8400 – 8600) gminy wiejskie z Polski.

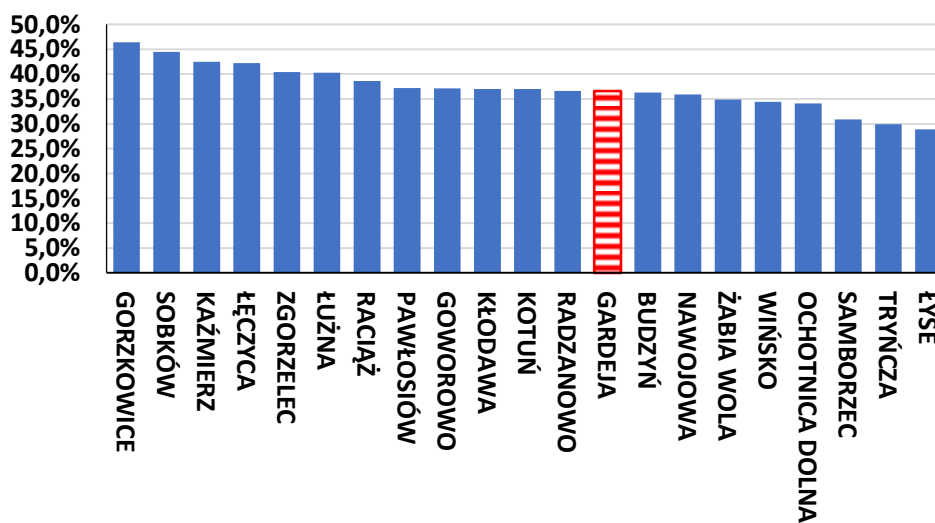

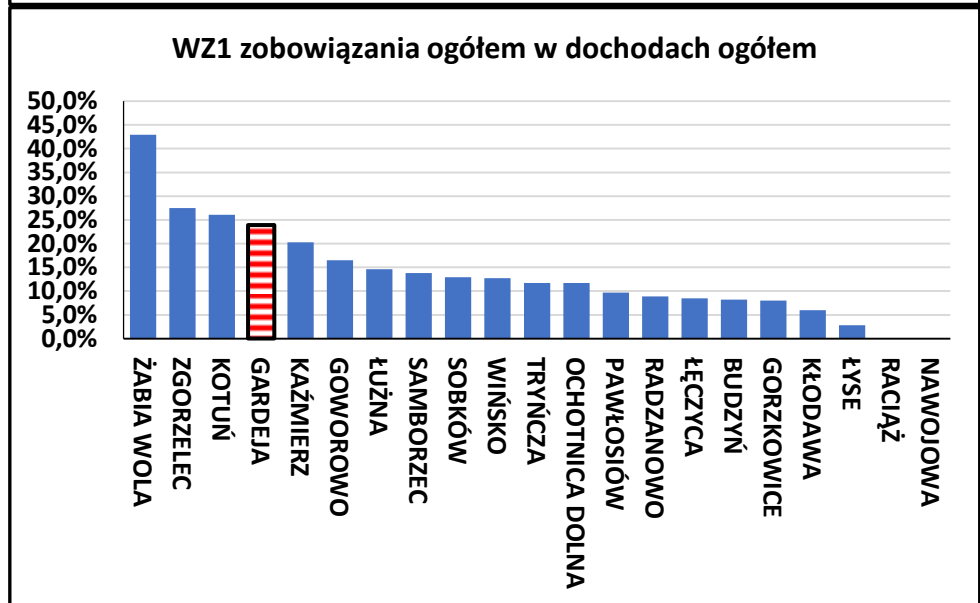
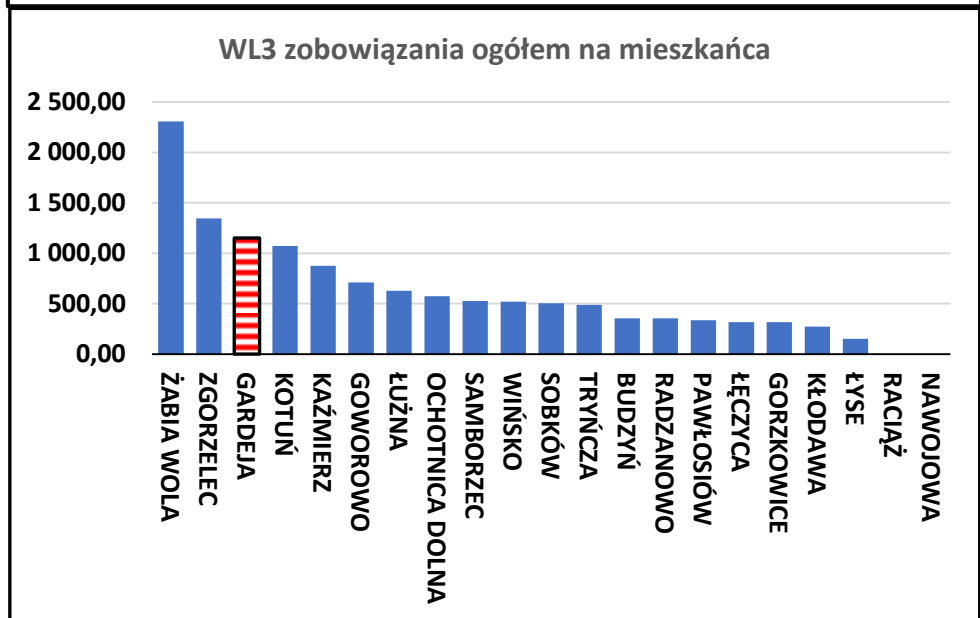
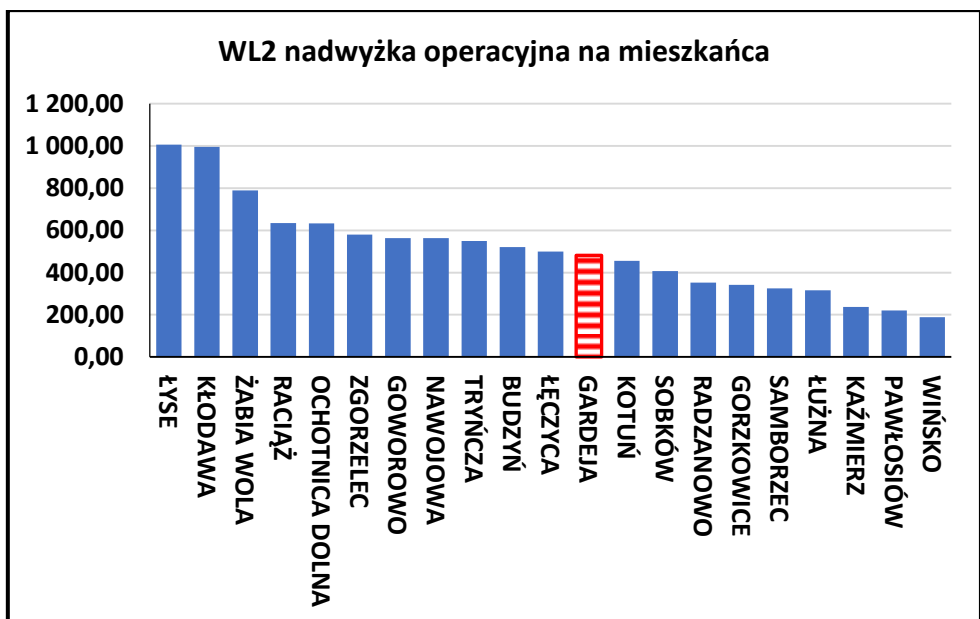
WB4 - udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem

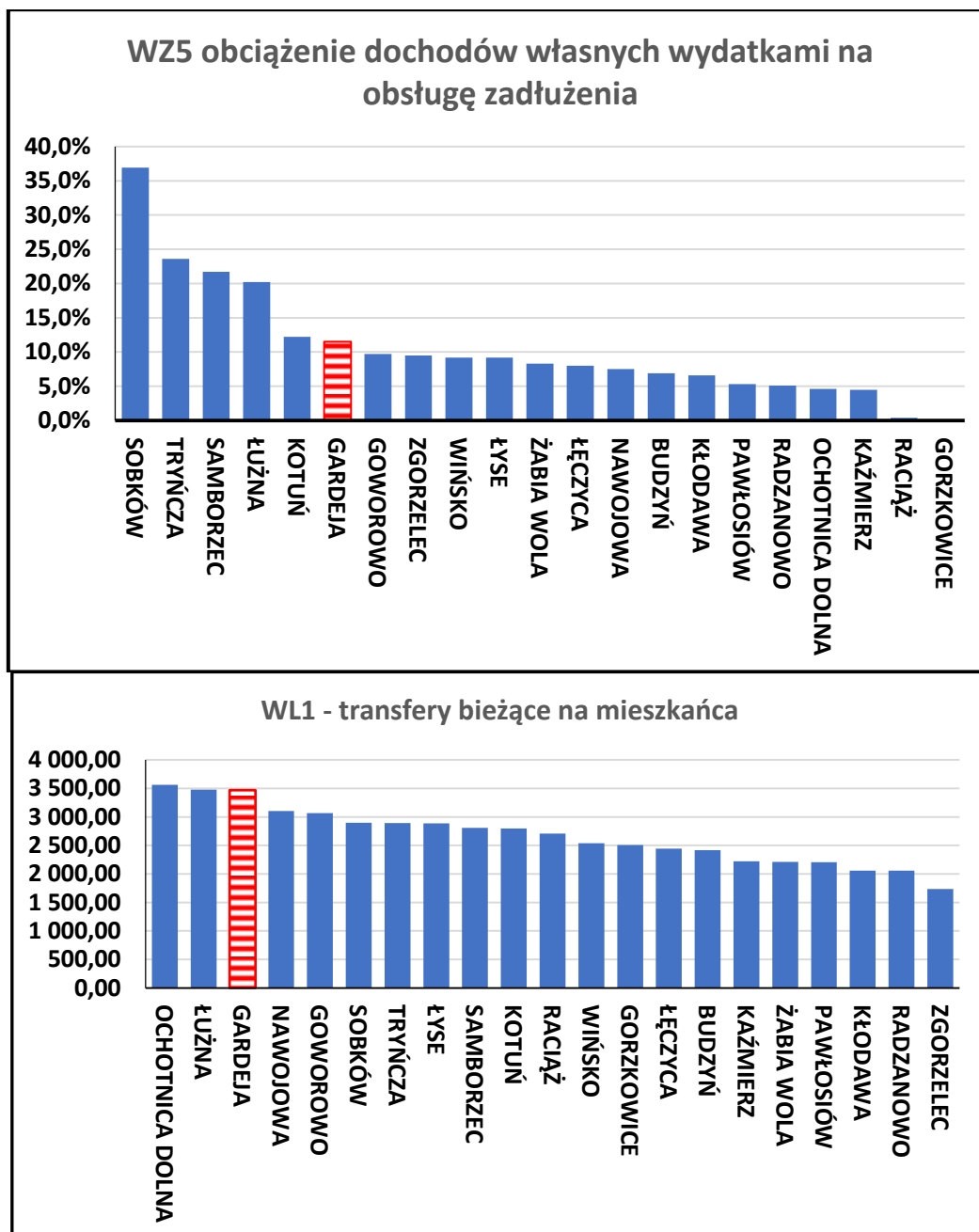

WB5 wynagrodzenia w wydatkach bieżących

Rada Gminy otrzymała sprawozdanie z wykonania budżetu za rok 2018. **Powyższe porównawcze dane finansowe potwierdzają stabilność budżetu.**

Przedstawiając w dalszej części Raportu kwestie rozwojowo – inwestycyjne należy wrócić do uchwalonej w 2007 roku **Strategii rozwoju społeczno- gospodarczego Gminy Gardeja na lata 2007-2015**, która, co prawda, nie jest formalnie już aktualna, nie mniej jednak w sferze koncepcyjnej i operacyjnej nie tylko wywarła znaczący wpływ na rozwój jednostki, ale też była podstawą innych planów i programów. Wyznaczone w niej obszary obejmowały pięć zagadnień: **gospodarka, przestrzeń, ekologia, infrastruktura i społeczność**. Dla każdego, z tych obszarów wyznaczono **trzy cele pierwszorzędne**, bez których dany obszar życia społeczno- gospodarczego nie ma możliwości dalszego rozwoju. Jednocześnie wskazano na **trzy cele drugorzędne**, które powinny znacznie przyspieszać rozwój w danym obszarze. Dodatkowo wskazano na **cele trzeciorzędne**, które wspierają rozwój, a czas ich realizacji jest zdeterminowany przez wysokość środków budżetowych, wielkość dotacji i napływającego kapitału zewnętrznego oraz rosnącej siły inwestycyjnej lokalnych podmiotów gospodarczych. Na podstawie takich zhierarchizowanych celów określono priorytety w poszczególnych obszarach życia społeczno-gospodarczego.

Ekologia - jako priorytet ekologiczny ujęto podejmowanie działań w kierunku poprawy stanu środowiska naturalnego m.in. poprzez wdrożenie systemu segregacji odpadów stałych na terenie całej gminy oraz stworzenie warunków do zmiany sposobu pozyskiwania energii cieplnej przez indywidualne gospodarstwa domowe i monitoring źródeł zanieczyszczenia środowiska.

Infrastruktura – jako priorytet określono podjęcie działań w kierunku poprawy stanu technicznego dróg gminnych oraz podjęcie działań w kierunku budowy sieci kanalizacyjnej i modernizacji sieci wodociągowej. Istotnym elementem miały być działania w kierunku dalszej rozbudowy i budowy infrastruktury odbioru ścieków z terenu całej gminy.

Gospodarka - jako priorytet wyznaczono podjęcie działań promocyjnych i edukacyjnych w kierunku wykorzystania położenia i stanu środowiska naturalnego dla rozwoju działalności gospodarczej mieszkańców przy jednoczesnym skutecznym wykorzystaniu funduszy UE dla rozwoju gminy oraz tworzeniu dobrego prawa lokalnego.

Spółeczność – priorytetami były działania związane z tworzeniem warunków dla wszechstronnego rozwoju edukacyjnego dzieci, młodzieży i całego społeczeństwa gminy przy jednoczesnym lepszym przeciwdziałaniu patologiom społecznym. Priorytety te winny być wspierane przez podejmowanie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego.

Przestrzeń - priorytetem było podejmowanie działań umożliwiających likwidację zaniedbań w zakresie melioracji i regulacji stosunków wodnych przy jednoczesnych działaniach na rzecz tworzenia i aktualizowania dokumentów planistycznych dających na bieżąco podstawy do realizacji nowych inwestycji. Również za istotny element przestrzeni uznano lepsze wykorzystanie szlaków komunikacyjnych (kolejowych i drogowych) dla rozwoju turystyki.

Polityka w zakresie ochrony środowiska

Ustawa o ochronie przyrody zobowiązuje gminy do tego, aby cele były realizowane przez uwzględnianie tego zagadnienia w gminnych programach ochrony środowiska, strategiach rozwoju gmin, studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Wymogi ochrony środowiska muszą być przestrzegane w uchwalonych przez gminy miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dobrze sporządzony program ochrony środowiska może wpłynąć na wielkość otrzymanego dofinansowania z funduszy unijnych. **To organy władzy samorządowej mają obowiązek zadbać o prawidłowy stan środowiska i propagowanie postaw ekologicznych.** Zadania te władze samorządowe wykonują za pośrednictwem gminnych, powiatowych i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Zadaniem tych funduszy i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) jest m.in. współfinansowanie proekologicznych inwestycji oraz programów ochrony przyrody.

Polityka Gminy Gardeja w zakresie ochrony środowiska opiera się na przyjętym Uchwałą nr XXXVI/200/2017 RADY GMINY GARDEJA z dnia 28 grudnia 2017 r. **Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Gardeja na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024.** Jest on podstawowym narzędziem prowadzonej działalności określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Program wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska.

Stan docelowy w tym zakresie nakreśla Program a jego monitoring jest planowany w cyklu dwuletnim. **Najważniejsze obszary tematyczne obejmują gospodarkę wodno-ściekową, gospodarkę odpadami, ochronę powierzchni ziemi i gleb, ochronę powietrza, ochronę przed hałasem, ochronę przyrody, edukację ekologiczną.**

W celu realizacji zadań Gmina podejmuje inwestycje jak i inne działania prawno-organizacyjne.

Rola inwestycji związanych z ochroną środowiska jest dla Gardei kluczowa.

Jednym z najważniejszych działań wszystkich samorządów ostatnich lat jest prowadzenie skutecznych działań w zakresie gospodarki odpadami. **Gospodarka odpadami komunalnymi należy do zadań własnych gminy**, a jej obowiązki w tym zakresie reguluje ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wielokrotnie nowelizowana. Skutkiem częstych zmian w ustawie jest stale powiększający się katalog zadań władz samorządowych związanych przede wszystkim z zagospodarowaniem odpadów. Najważniejsza nowelizacja wspomnianej ustawy miała miejsce w 2011 r., a regulacje wówczas wprowadzone nazwano potocznie „rewolucją śmieciową”, gdyż ustawa przeniosła ciężar odpowiedzialności za to co dzieje się z odpadami komunalnymi z przedsiębiorstw zajmujących się ich odbiorem od mieszkańców na gminy, a także zupełnie zmieniła system opłat za gospodarowanie odpadami oraz zezwoleń na prowadzenie działalności w tym zakresie. Nowy system zaczął w pełni funkcjonować 1 lipca 2013 r. Gospodarka odpadami to zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów. Wytyczne dotyczące gospodarowania odpadami znajdują się zarówno w prawie unijnym, jak i krajowym. Trzeba przy tym od razu zauważyć, że jednym z priorytetów Unii Europejskiej jest ochrona środowiska naturalnego i w tym zakresie prawo unijne przewiduje m.in. cały szereg dyrektyw dotyczących gospodarki odpadami.

System gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Gardeja w 2018 roku.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. usługi odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości świadczone były przez następujące podmioty posiadające wpis do prowadzonego przez Wójta Gminy Gardeja rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości:

1. P. P. H. U. „Gaminex” Mieczysław Bołd
2. Przedsiębiorstwo Usług Sanitarnych „PUS” Sp. z o.o.

W 2018 r. to właśnie Przedsiębiorstwo Usług Sanitarnych „PUS” Sp. z o.o. świadczyło w oparciu o umowę zawartą z gminą Gardeja usługę odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych. Jednocześnie świadczyło również usługi odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych na podstawie indywidualnych umów.

Druga firma - P. P. H. U. „Gaminex” Mieczysław Bołd w 2018 r. świadczyła wyłącznie usługi odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych na podstawie indywidualnych umów.

Odebrane w 2018 r. z terenu gminy Gardeja odpady komunalne przekazywane były do: Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) – Zakładu Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. Gilwa Mała, 82-500 Kwidzyn, TERRA RECYCLING Sp. z o.o. ul. Traugutta 42, 05-825 Grodzisk Mazowiecki, GUMECO Sp. z o.o. ul. Gdyńska 68, 80-209 Chwaszczyno, SURIMET ul. Mieczykowa 4, 86-300 Grudziądz, BIOSYSTEM S. A. ul. Wodna 4 30-556 Kraków, PCB TECH Sp. z o.o. ul. Toruńska 304, 85-880 Bydgoszcz. Jak wiadomo, na terenie Powiatu Kwidzyńskiego w miejscowości Gilwa Mała funkcjonuje Zakład Utylizacji Odpadów Sp. Z o.o. będący **Regionalną Instalacją Przetwarzania Odpadów Komunalnych**.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. teren gminy Gardeja zamieszkiwany był przez 6.513 osoby, które objęte były systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Dane te są oparte na złożonych przez właścicieli nieruchomości deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Odpowiednie przepisy nakładają na gminy **cele do uzyskania**. Na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016r., poz. 2167) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U. z 2017 r., poz. 2412) obliczono wymagane za 2018 r. poziomy dla Gminy Gardeja. Ich wielkość jest następująca:

cele	poziomy
Wymagany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych tj.: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	30%
osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych tj.: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	92%
Dopuszczalny poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	40%
osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	36%
Wymagany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych –	50%
osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	84%

Jak z tego zestawienia widać, gmina Gardeja wywiązała się w omawianym roku z nałożonego obowiązku i osiągnęła wymagane prawem poziomy.

By system działał bez zarzutu w kolejnych latach niezbędne są inwestycje. Na liście potrzeb znajdują się:

- konieczność naprawy i konserwacji zestawów pojemników przeznaczonych do selektywnej zbiórki odpadów
- zakup kontenerów i pojemników do PSZOK,
- przy uwzględnieniu środków zewnętrznych wyposażenie nieruchomości zagrodowych w pojemniki na selektywną zbiórkę odpadów (w szczególności: tworzyw sztucznych, szkła, popiołu), zamiast worków do segregacji. W tym przypadku konieczna jest głęboka analiza operacyjna i finansowa, jak również zapoznanie się z doświadczeniami innych samorządów.

Ważnym aspektem w funkcjonowaniu systemu gospodarowania odpadami w gminie jest zwiększenie nakładów na edukację ekologiczną mieszkańców gminy Gardeja. Ta potrzeba występuje w wielu gminach.

Koszty funkcjonowania działu Gospodarka Odpadami do 31 grudnia 2018 r. wyniosły 639 813 zł, w tym:

- Koszt wywozu odpadów komunalnych 314 432 zł
- Koszty zagospodarowania odpadów komunalnych 325 381 zł

Należy podkreślić, że:

- Gmina Gardeja właściwie i zgodnie z przepisami prawnymi wdrożyła system gospodarowania odpadami komunalnymi, a objęte nim zostały nieruchomości zamieszkałe na terenie Gminy Gardeja wyłączając nieruchomości niezamieszkałe,
- w obecnej chwili zdolności przerobowe Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych – Zakładu Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. z siedzibą w Gilwie Małej są wystarczające dla przyjmowania odpadów komunalnych pochodzących z terenu Gminy Gardeja,
- Gmina Gardeja wywiązała się w 2018 r. z nałożonego obowiązku i osiągnęła wymagane prawem poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,
- w latach następnych szczególny nacisk winien być położony na rozbudowę systemu

zbierania i segregowania odpadów „surowcowych”,

- PSZOK spełnia swoją rolę. Ilość korzystających z nich osób, a także ilość oddawanych tam odpadów segregowanych rośnie,
- należy w dalszym ciągu prowadzić działania edukacyjno-informacyjne zachęcające mieszkańców gminy do selektywnej zbiórki odpadów, w celu dotrzymania i osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych oraz poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Należy równocześnie wskazać, że w roku 2018 uaktualniono **Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Gardeja**. Jego respektowanie jest bardzo ważnym zadaniem w zakresie dalszego prowadzenia polityki ochrony środowiska.

Ocena stanu szeroko rozumianej ochrony środowiska znalazła się też w dokumentach zewnętrznych. Okresowe kontrole **Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego** przydatności wody do spożycia były **pozytywne**. Również kontrola problemowa **Inspekcji Ochrony Środowiska WIOS w Gdańsku** w październiku 2018 nie wniosła **żadnych uwag**.

Gmina wykorzystała możliwości prawne i finansowe wspierania inwestycji prywatnych w zakresie ochrony środowiska – wspierania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. W 2018 roku udzielono 21 dotacji na kwotę 52 500 zł.

W ramach REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO NA LATA 2014-2020 projekt **"Montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gmin:**

Kwidzyn, Sadlinki, Ryjewo, Gardeja" przygotowany przez Powiślańską Regionalną Agencję Zarządzania Energią w partnerstwie z Urzędami Gmin otrzymał dofinansowanie. W lipcu 2018 ogłoszono listę rankingową na której projekt się znalazł.

Mimo ogłoszonego naboru wniosków o **dofinansowanie zadań z zakresu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest** z nieruchomości położonych na terenie Gminy Gardeja w roku 2018, w związku z informacją Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku o zawieszeniu naboru w edycji 2018. Wójt Gminy Gardeja z dniem 30 maja 2018 r. z powodów niezależnych od siebie, a spowodowanych względami organizacyjno-finansowymi

WFOSiGW w Gdańsku zmuszony był zawiesić do odwołania nabór wniosków o dofinansowanie zadań z zakresu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z nieruchomości położonych na terenie gminy Gardeja.

Podsumowując aktywność władz Gminy w zakresie polityki ochrony środowiska widać, że wykonanych zostało szereg działań zgodnie z założeniami Programu Ochrony Środowiska.

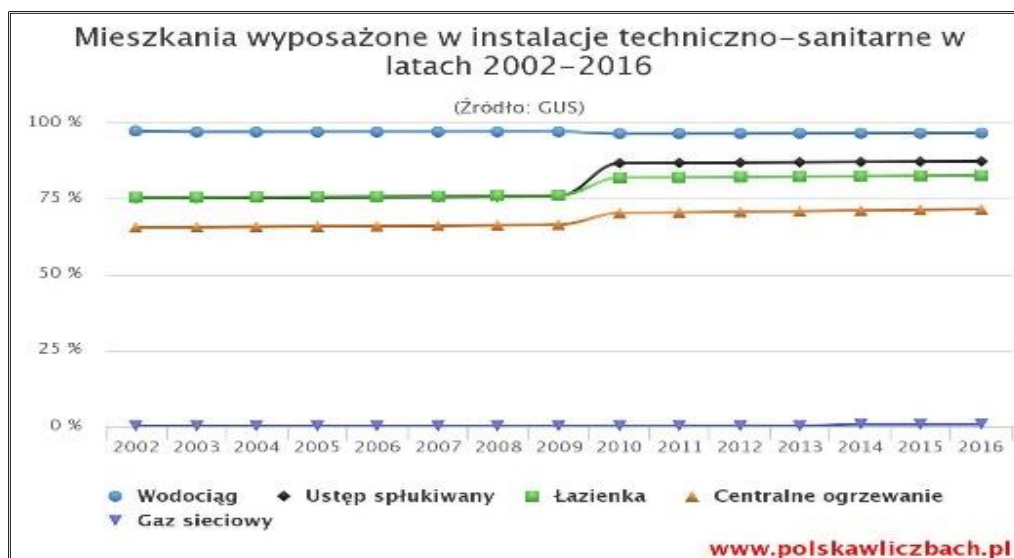
Bardzo wyraźnie należy podkreślić, że znacząca część zagrożeń środowiskowych nie ma swoich źródeł na obszarze gminy a wpływ operacyjny na ich neutralizację jest minimalny albo nawet niemożliwy. Do najważniejszych elementów groźnych dla środowiska, a poprzez to dla rozwoju gminy należą:

- trasy komunikacyjne, po których transportowane są substancje niebezpieczne.
- w zakresie zagrożeń lasów oprócz czynników biologicznych (owady, grzyby itp.) - zanieczyszczenia powietrza i pożary (również mające związek z rolniczym wypałem traw)
- w zakresie wód powierzchniowych - skanalizowanie Gminy na niskim poziomie
- w zakresie ochrony powietrza – emisje komunikacyjne, nieprawidłowe praktyki związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi - spalanie śmieci w piecach centralnego ogrzewania, spalania niskokalorycznych i zawierających dużą zawartość siarki paliw stałych. W tym zakresie największym zagrożeniem jest rozmieszczenia w pobliżu dużych zakładów produkcyjnych. Największe ilości zanieczyszczeń na terenie powiatu kwidzyńskiego emituje International Paper – Kwidzyn S.A. Są to zarówno zanieczyszczenia technologiczne jak i energetyczne
- w zakresie dotyczącym gospodarki odpadami - spalanie odpadów komunalnych, pozbywanie się odpadów w sposób niezgodny z przepisami prawa, niewystarczający poziom selektywnej zbiórki odpadów oraz mały poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, występowanie wyrobów zawierających azbest.

Te zagrożenia będą monitorowane i w miarę możliwości neutralizowane w kolejnych latach.

Stan infrastruktury technicznej

Według danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny w Gminie Gardeja dostęp do instalacji technicznej był w ostatnich latach (przed 2018) na następującym poziomie.:

Stan na koniec 2018 roku jest następujący: 99,1 % podłączonych do wody mieszkań, a do kanalizacji -56,8 %.

Infrastruktura techniczna Gminy Gardeja składa się z następujących głównych elementów:

Sieć wodociągowa mająca 226,4 km. Struktura wiekowa sieci to przewody mające 20 lat i więcej. W roku 2018 wydano 46 uzgodnień wraz z warunkami technicznymi na budowę nowych przyłączy wodociągowych oraz kanalizacyjnych.

Sieć kanalizacyjna - gospodarka ściekowa opiera się na funkcjonującej zbiorczej sieci kanalizacyjnej, mechaniczno —biologicznej oczyszczalni ścieków w Gardei oraz trzech oczyszczalni (osadniki) typu Inhoff przy osiedlach mieszkaniowych w Klecwie, Trumiejach, Wilkowie. Odbiór ścieków z terenów skanalizowanych odbywa się poprzez sieć ciśnieniową i grawitacyjną oraz 17 przepompowni zbiorczych i 19 przepompowni przydomowych. Całkowita długość sieci kanalizacyjnej wynosi 90,4 km. Obsługuje ona 56,8% mieszkańców gminy.

Oczyszczalnia ścieków. Ścieki powstające w Gminie odprowadzane są istniejącym systemem kanalizacyjnym i oczyszczane w mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków, zmodernizowanej i oddanej do użytku w październiku 2018 r. Osiągnięto zwiększenie wydajności oraz unowocześnienie i zautomatyzowanie samej technologii oczyszczania i odbierania ścieków. Zaprojektowana na przepustowość 900 m³. Oczyszczane są tu ścieki komunalne (bytowe, wody opadowe) dopływające siecią kanalizacyjną ogólnospławną i sanitarną oraz nieczystości ciekłe dowożone transportem asenizacyjnym do zlewni fekaliiów. Ilość dopływających ścieków wraz z nieczystościami ciekłymi dowożonymi do oczyszczalni w 2018 wynosiła 151 532 m³, w tym nieczystości dowożonych 4904 m³. Trwająca półtora roku najważniejsza inwestycja Gminy Gardeja dobiegła końca. Projekt polegał na zwiększeniu wydajności oraz unowocześnieniu i zautomatyzowaniu samej technologii oczyszczania odbieranych ścieków. Starą oczyszczalnię trzeba było dostosować do obowiązujących przepisów o ochronie środowiska. Ilości przyjmowanych przez oczyszczalnię ścieków, zaczęła przekraczać wielkości zapisane w pozwoleniu wodno - prawnym.

Wójt Kazimierz Kwiatkowski: – „Jestem pod wielkim wrażeniem tej inwestycji, która została właśnie zrealizowana na terenie naszej gminy. Niech służy wszystkim mieszkańcom. Niech Gmina Gardeja się rozwija. Mam nadzieję, że ta inwestycja będzie dodatkowym bodźcem do tego, żeby do nas napływali nowi mieszkańcy i inwestorzy. Liczymy jeszcze na dofinansowanie następnych projektów

ze środków unijnych, aby kanalizacja dotarła do pozostałej części naszej gminy. Oczyszczalnia wykorzystuje najnowszą technologię. Zyska też środowisko, bo jest ekologiczna. Jest już oczyszczalnia, ale mamy także farmę wiatrową o mocy 12 megawatów. Uprawiamy wiele hektarów roślin energetycznych. Gmina jest proekologiczna. Myślę, że jesteśmy już czołówką krajowej. Możemy czuć się naprawdę dumni.”

Stacje uzdatniania wody. Na terenie gminy pracowały 4 stacje uzdatniania wody, które dostarczały wodę dla 99% gospodarstw domowych.

- Stacja uzdatniania wody Gardeja.
- Stacja uzdatniania wody Otłowiec.
- Stacja uzdatniania wody Wandowo.
- Stacja uzdatniania wody Czarne Górne.

Stacja podnoszenia ciśnienia wody. Elementem sieci wodociągowej są pompownie, których zadaniem jest podwyższanie ciśnienia w sieci:

- Stacja podnoszenia ciśnienia wody Jaromierz.
- Stacja podnoszenia ciśnienia Trumieje.
- Stacja podnoszenia ciśnienia wody Rozajny.
- Stacja podnoszenia ciśnienia Cygany.
- Stacja podnoszenia ciśnienia Gardeja.

Stan na koniec 2018 i potrzeby kolejnych lat.

Władze gminy i specjaliści zatrudnieni w omawianym sektorze działania Gminy Gardeja na bieżąco oceniają potrzeby na kolejne lata. W odniesieniu do stanu infrastruktury wodno-kanalizacyjnej zwracają uwagę na następujące elementy:

1. Niedostateczny poziom techniczny i wyeksploatowanie infrastruktury wymusza **wysokie nakłady na modernizację i remonty.**

2. **Niezbędna jest modernizacja** Suw (Czarne Górne, Otłowiec) oraz podniesienie poziomu zabezpieczenia obiektów przed ingerencją osób trzecich.

3. Ważnym elementem dla dalszego rozwoju powinna być **modernizacja przepompowni** ścieków.

4. Potrzebne jest dalsze kanalizowanie wsi. Sens **rozbudowy kanalizacji** jest uzasadniony, gdyż nowa oczyszczalnia ścieków obsłużyć może do 7000 mieszkańców. Zwiększenie ilości odbieranych ścieków obniży poziom kosztów.

5. Konieczna jest **racjonalizacja zużycia wody**, którą można osiągnąć poprzez bieżące remonty związane z usuwaniem awarii sieci wodociągowej i przyłączy oraz wymianę przyłączy wodociągowych, uszkodzonych zasuw i hydrantów ppoż., opomiarowanie jak największej ilości punktów poboru wody i sukcesywną wymianę wodomierzy.

Plany i potrzeby w tym zakresie znalazły swój prawny zapis w formie Uchwały Nr XLII/251/2018 Rady Gminy z dnia 25 lipca 2018 r. w sprawie **wieloletniego planu rozwoju modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Zakładu Gospodarki Komunalnej w Gardei**. Załącznikiem do dokumentu jest zapis potrzeb inwestycyjnych związanych z budową i modernizacją urządzeń wodociągowych na lata 2018-2019

Na infrastrukturę gminną składa się szereg elementów, choć te omówione powyżej można uznać za najważniejsze. **Bez nich dalszy rozwój Gardei nie będzie możliwy.** Poniżej zestawienie działań inwestycyjnych wykonanych w roku 2018, których łączny koszt wyniósł 8 001 944,05 zł. Należy zwrócić uwagę również na prace związane z siecią dróg lokalnych. Łączna długość dróg zmodernizowanych w 2018 - 1,27 km.

Nazwa zadania	Rozpoczęcie	Zakończenie	Wydatkowano do 31.12.2018 r. w zł	Stan na 31.12.2018 r.
Rozbudowa i przebudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w Gardei	2015	2018	4 643 654	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania
Dotacja celowa dla ZGK w Gardei z przeznaczeniem na budowę sieci wodociągowej w Otłowcu	2018	2018	34 960	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania
Zakup zbiornika do procesu uzdatniania wody w SUW w Gardei wraz z montażem i złożami filtracyjnymi.	2018	2018	20 147	Zakupiono i zamontowano zbiorniki
Przebudowa sieci wodociągowej w pasie drogi krajowej nr 55 i drogi wojewódzkiej nr 532 w Gardei.	2018	2018	3 690	Uzyskano pozwolenie na budowę
Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych Gardeja II ul. Dębowa	2018	2018	409 719	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania
Pomoc finansowa dla Powiatu Kwidzińskiego z przeznaczeniem na dofinansowanie modernizacji drogi powiatowej Wandowo - Nowa Wioska	2018	2018	250 000	Pomoc finansowa przekazana do Powiatu
Opracowanie projektu budowlano wykonawczego budowy chodnika w Albertowie	2018	2018	11 439	Opracowany został projekt budowlano-wykonawczy
Opracowanie projektu budowlano wykonawczego przebudowy drogi w Olszówce	2018	2025	27 306	Opracowany został projekt budowlano-wykonawczy
Opracowanie projektu budowlano wykonawczego przebudowy drogi w Krzykosach przy ul. Jeziornej	2018	2018	12 792	Opracowany został projekt budowlano-wykonawczy
Opracowanie projektu budowlano wykonawczego przebudowy drogi w Gardei przy	2018	2025	49 534	Opracowany został projekt budowlano-wykonawczy

ul. Złotej				
Przebudowa drogi gminnej nr 250013 G ul. Szkolna od drogi wojewódzkiej nr 523 Czarne Dolne	2011	2018	908 040	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania
Zakup działek pod drogi gminne	2018	2018	13 155	Zakupiono 1 działkę
Modernizacja dachu na budynku sali gimnastycznej szkoły podstawowej w Otłowcu	2018	2018	129 957	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania
Opracowanie projektu budowlano-wykonawczego przebudowy parkingu przy Szkole Podstawowej w Gardei	2018	2018	13 530	Opracowany został projekt budowlano-wykonawczy
Budowa placu zabaw w Gardei przy przedszkolu gminnym	2017	2018	121 412	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania
Modernizacja systemu ogrzewania w Szkole Podstawowej w Czarnem Dolnem.	2018	2018	27 060	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania
Modernizacja kuchni szkolnej w SP w Gardei	2018	2018	172 167	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania
Dotacja celowa dla SPZOZ w Gardei na zakup urządzenia USG	2018	2018	3 500	Podpisano porozumienie i przekazano dotację.
Opracowanie projektu budowlano-wykonawczego budowy lamp w Czachówku, w Rozajnach Małych (1 lampa) oraz ul. Spokojna i pomiędzy ul. Kwidzyńską, a Młyńską w Gardei	2018	2018	28 017	Opracowany został projekt budowlano-wykonawczy
Opracowanie projektu budowlano-wykonawczego wraz z budową lamp w miejscowości Trumieje (3 lampy)	2018	2018	38 547	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania
Budowa 6 lamp w Gardei przy ul. Złotej oraz 1 przy ul. Szkolnej w Gardei	2018	2018	70 435	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania

Dotacja celowa do budowy przydomowych oczyszczalni	2018	2018	52 500	Udzielono 21 dotacji.
--	------	------	--------	-----------------------

Władze Gminy Gardeja przywiązują bardzo dużą uwagę do inwestycji infrastrukturalnych, głównie związanych z ochroną środowiska. Rozwój sieci kanalizacyjnej, zachowanie poziomu wody pitnej i poprawa stanu dróg są priorytetami.

Wspieranie rolnictwa

Gardeja jest gminą o silnie rozwiniętej funkcji rolniczej; jej powierzchnia to 19.298 ha, z której większość (ok. 58%) to grunty orne. Ponad 18 % powierzchni gminy zajmują lasy, 12 % nieużytki, 6 % łąki i pastwiska, natomiast 6 % wody

W **STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY GARDEJA** z 2014 wskazanych było szereg celów mających związek z rolnictwem i rolnikami. Są one w większości aktualne do dzisiaj.

Budowa nowej lub modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków	wykonana
Rozwój i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy	wykonywane
Modernizacja dróg dojazdowych do pól uprawnych	wykonywane
Rozwój bazy hotelowej i agroturystycznej	
Promocja walorów turystycznych i przyrodniczych gminy	
Modernizacja i rozwój sieci dróg na terenie gminy	
Podłączenie do infrastruktury gazowej miejscowości Gardeja i najbliższych okolic	

W roku 2018 wykonano następujące działania służące rolnictwu:

10	ROLNICTWO I ŁOWIECTWO		5.249.431
	Rozbudowa i przebudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w Gardei.	2015-2018	4.643.654
	Dotacja celowa dla ZGK w Gardei z przeznaczeniem na budowę sieci wodociągowej w Otłowcu.	2018	34.960
	Odpłatne przejęcie przez gminę Gardeja od prywatnych inwestorów sieci wodociągowych. <i>(Podpisano dwie umowy)</i>	2018	7.690
	Przebudowa sieci wodociągowej w pasie drogi krajowej nr 55 i drogi wojewódzkiej nr 532 w Gardei. <i>(Uzyskano pozwolenia na budowę)</i>	2018	3.690
	Zakup zbiornika do procesu uzdatniania wody w SUW w Gardei wraz z montażem i złożami filtracyjnymi. <i>(Zakupiono i zamontowano zbiornik)</i>	2018	20.147
	Budowa placu zabaw w Nowej Wiosce.	2018	129.568
	Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych Gardeja II ul. Dębowa.	2018	409.719

Gmina wspierała rolników pakietem niezbędnych i aktualnych informacji na stronie internetowej Urzędu.

Problemem trudnym i nie rozwiązany w wielu gminach rolniczych jest kwestia możliwości bezpłatnego oddania odpadów pochodzących z działalności rolniczej, w szczególności **opon od maszyn** oraz **folii** po sianokiszonce. Zgodnie z obowiązującym prawem w tym zakresie odpady te nie stanowią odpadów komunalnych i nie kwalifikują się do bezpośredniego przetwarzania. Dlatego też **opony rolnicze nie są odbierane przez firmę świadczącą usługi wywozu odpadów komunalnych**. Nie przyjmuje ich również Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Gardei, gdyż przyjmowane są wyłącznie odpady pochodzące z gospodarstw domowych. Opony rolnicze ze względu na swoje gabaryty odbierane są odpłatnie przez firmy prywatne a **Gmina nie może finansować** tych kosztów z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi uiszczanymi przez właścicieli nieruchomości. W przypadku folii pochodzących z działalności rolniczej przepisy nie zobowiązują producenta ani dystrybutora folii do ich odbioru od rolnika. Na rynku funkcjonuje wiele firm zbierających tego rodzaju odpady. Co do utylizacji środków ochrony roślin i worków po nawozach mineralnych - Urząd Gminy wskazywał w oficjalnych informacjach, że rolnicy mogą oddać opakowania po zużytych preparatach do sklepu, w którym je nabyli.

Ważnym elementem prawnych możliwości działania gminy jest fakt, że samorząd realizuje zadania z zakresu zagospodarowania przestrzennego, w tym gospodarki gruntami zgodnie z przepisami Ustawy z 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2013 r. poz. 1205 z późn. zm.). W odniesieniu do samorządu gminnego podstawowym aktem prawa miejscowego sporządzanym i realizowanym przez samorząd gminny jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który ustala przeznaczenie terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określa sposób zagospodarowania warunki zabudowy terenu, w tym **obszary przewidziane na cele rolne**. Wymieniona ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych zawiera bowiem szereg uregulowań, które mają przeciwdziałać nieracjonalnej gospodarce przestrzenią produkcyjną rolną i leśną. Uregulowania te wprowadzają ograniczenia administracyjne i ekonomiczne mające na celu ochronę przed przeznaczeniem na cele nierolnicze – pod zainwestowanie gleb najlepszej jakości.

Polityka w zakresie bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej

Podstawowym organem państwa powołanym do zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego jest Policja.

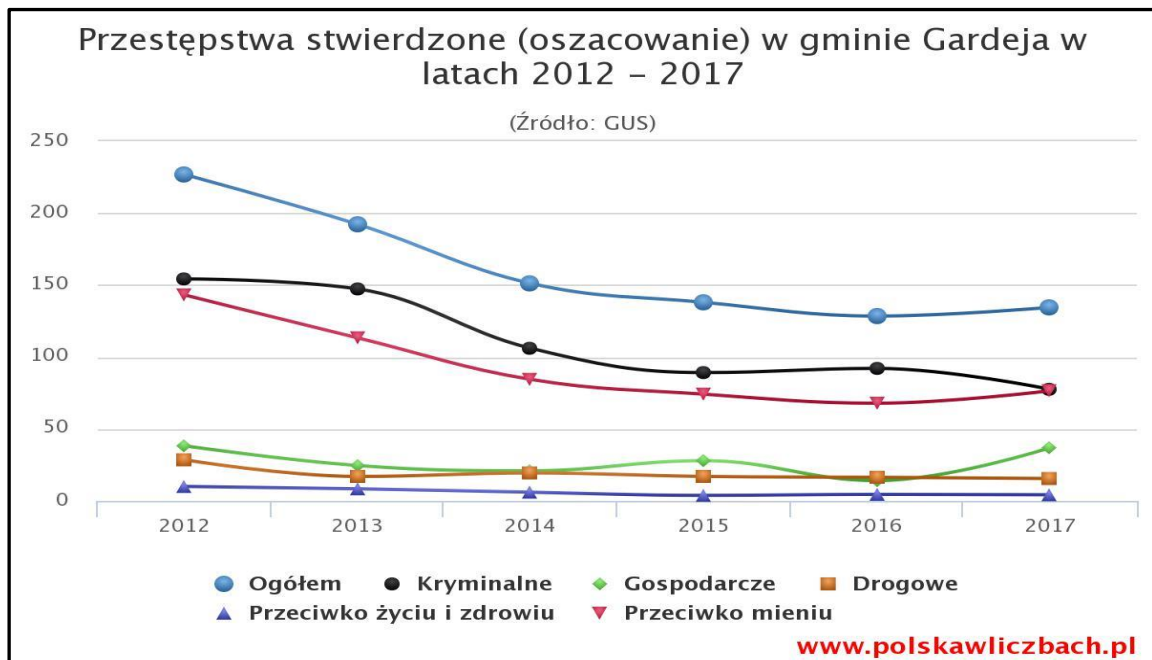
Ustawa o samorządzie gminnym wskazuje, że jednym z **zadań własnych gminy** jest zaspokajanie zbiorowej potrzeby społeczności, jaką jest **porządek publiczny**. Natomiast ustawa o samorządzie powiatowym stanowi, że powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Troska o porządek publiczny jest więc zadaniem własnym obu szczebli samorządu terytorialnego. Z tą jednak różnicą, że samorząd powiatowy realizuje to zadanie, kiedy ma ono charakter ponadgminny. W Gminie Gardeja działa Posterunek Policji podlegający Komendzie Powiatowej Policji w Kwidzynie.

Dostępne dane statystyczne GUS obejmujące Gminę Gardeja w zakresie przestępczości i jej wykrywalności przedstawiają się następująco:

- W 2017 roku w gminie Gardeja stwierdzono szacunkowo 135 przestępstw. Jest to wartość **znacznie mniejsza od wartości dla województwa pomorskiego** oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Gardeja wynosi według GUS wg 77,70%, zaś wg Sprawozdania Posterunku Policji 89 % i **jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa pomorskiego** oraz większy od wskaźnika dla całej Polski.

- W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Gardeja najczęściej stwierdzono przestępstw przeciwko mieniu - 9,03 (wykrywalność 67%) oraz o charakterze kryminalnym - 9,15 (wykrywalność 67%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 4,36 (wykrywalność 89%), drogowe - 1,83 (wykrywalność 98%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,50 (wykrywalność 78 %). Kradzieże dotyczyły głównie zaboru materiałów budowlanych, paliw, metali kolorowych, elektronarzędzi.

Co ważne dla poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oprócz wysokiego wyniku wykrywalności sprawców, to zmniejszająca się ilość wykroczeń i przestępstw i brak tzw. „wydarzeń nadzwyczajnych” podczas imprez plenerowych, publicznych. Jeśli chodzi o potencjalne zagrożenia to dotyczą one głównie kradzieży z włamaniem do domów i firm oraz obiektów turystycznych. Kradzieżami są zagrożone szczególnie materiały budowlane, metale kolorowe jak i łodzie.

W 2018 r. dokonano dwóch wpłat na państwowy fundusz celowy w łącznej kwocie 6.000 złotych, który przeznaczony był dla **Powiatowej Komendy Policji w Kwidzynie posterunek w Gardei** oraz dla **Powiatowej Straży Pożarnej w Kwidzynie**. Środki przez ww. instytucje zostały przeznaczone na zakup wyposażenia oraz bieżące utrzymanie.

Do zadań zaspokajających zbiorowe potrzeby wspólnot należy też ochrona przeciwpożarowa. Zgodnie z ustawą o ochronie przeciwpożarowej polega ona na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Chodzi o zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów, klęsk żywiołowych lub innych zagrożeń, zapewnienie sił i środków do zwalczania np. pożaru i prowadzenie działań ratowniczych. **Ochrona przeciwpożarowa jest zadaniem własnym gminy.** To właśnie gmina ponosi koszty utrzymania, wyszkolenia, wyposażenia i zapewnienia gotowości bojowej jednostek ochotniczych straży pożarnych a także zobowiązana jest do zapewnienia umundurowania bojowego i ubezpieczenia członków ochotniczych straży pożarnych. Ochotnicze straże pożarne są natomiast jednostkami ochrony przeciwpożarowej i funkcjonują na podstawie przepisów ustawy Prawo o stowarzyszeniach.

W budżecie na rok 2018 znalazły się i zostały wykonane następujące wydatki na działania przeciwpożarowe:

		Plan	wykonanie
754	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	180.270	180.158
	Zakup sprzętu ratowniczego dla Ochotniczych Straży Pożarnych.	50.2700	50.270
	Zakup wozu strażackiego dla OSP w Rozajnach.	130.000	129.888

Podjęte zostały cztery **uchwały o dotacjach dla OSP:**

- w Gardeji: dotacja celowa na wykonanie posadzki w garażu w wysokości 3.250 zł,
- w Morawach: dotacja celowej na wymianę bramy garażowej w wysokości 1200 zł
- w Rozajnach: dotacja celowa na zakup wentylatora oddymiającego w wysokości 2631,
- w Wandowie: dotacja celowa na zakup obuwia skózanego i ubrania specjalnego w wysokości 399 zł.

Gardeja otrzymała też dotacje w kwocie 49 000zł z Ministerstwa Sprawiedliwości ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz pomocy postpenitencjarnej – Fundusz Sprawiedliwości dla OSP Morawy, Gardeja, Rozajny, Wandowo, Czarne Dolne, Cygany.

Kolejna dotacja z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego pozwoliła na zakup sprzętu dla OSP Gardeja, Rozajny, Morawy, Cygany, Czarne Dolne, Wandowo. Projekt pn. „Ograniczenie zagrożeń naturalnych na terenie Gmin Dolnego Powiśla (Gardeja, Kwidzyn, Sadlinki i Ryjewo polegające na zakupie specjalistycznego wyposażenia dla gminnych jednostek ratownictwa i modernizacji budynku z przeznaczeniem na magazyn przeciwpowodziowy)”.

Jak wspomniano wcześniej przekazano też dotację dla PSP w Kwidzynie.

Oprócz działań statutowych – ratowniczych (w 2018 – 129 akcji) ochotnicy z OSP brali udział w imprezach szkoleniowych (także dla młodzieży), integracyjnych, promocyjnych, i edukacyjnych.

Co jest ważne, to fakt, że **kontrola Wydziału Operacyjno Szkoleniowego Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kwidzynie stwierdziła, że jednostki gminne OSP są zdolne do podjęcia działań ratowniczo-gaśniczych.**

W kontekście bezpieczeństwa publicznego można wskazać również uchwałę regulującą **sprzedaż alkoholu na terenie gminy**, choć formalnie mającą związek z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na 2018 r. W lipcu 2018 podjęto uchwałę w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania tych napojów na terenie gminy Gardeja: do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na 40; powy-

żej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na 35; do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na 15; powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na 3; powyżej 18% zawartości alkoholu, przeznaczonych do spożycia w miejscu 5.

Z problemem bezpieczeństwa publicznego wiąże się poniekąd także działania w ramach programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. Zapewnianie opieki bezdomnym zwierzętom oraz ich wyłapywanie należy do zadań własnych gmin. Ale nie można tego robić bez zapewnienia im miejsca w schronisku (**chyba że zwierzę stwarza poważne zagrożenie dla ludzi lub innych zwierząt**).

Program obejmuje m.in.: odławianie bezdomnych zwierząt; zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt; obowiązkową sterylizację albo kastrację zwierząt w schronisku dla zwierząt; zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

W 2018 r. odławianie bezdomnych zwierząt dokonywane było przez Eko Schronisko dla Zwierząt Zielone Pole, 87-400 Golub Dobrzyń. W 2018 r. zapewniono opiekę 20 psom. Koszt realizacji zadania polegającego na wyłapywaniu bezdomnych zwierząt z terenu Gminy oraz zapewnieniu im opieki w schronisku w 2018 r. wyniósł 35.128 zł. Gmina Gardeja pokrywała w całości koszty usypiania ślepych miotów zwierząt bezdomnych. Zabiegi usypiania ślepych miotów w 2018 r. przeprowadzane były przez Przychodnię Weterynaryjna MED.-WET. Mariusz Stachurski w Kwidzynie. Ograniczenie populacji bezdomnych zwierząt poprzez sterylizacji i kastrację zwierząt domowych, w szczególności kotów i psów, w 2018 r. kosztowało 8.090 zł.

Ograniczenie liczby bezdomnych zwierząt błąkających się w osiedlach ludzkich jest też elementem zachowania bezpieczeństwa.

Polityka w zakresie oświaty i wychowania

W roku szkolnym 2017/2018 samorządy polskie zostały zobowiązane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej do wdrożenia **reformy oświaty**. Jej podstawowym założeniem organizacyjnym była likwidacja gimnazjów. Ich działalność zakończy się w sierpniu 2019 roku. Oprócz kwestii likwidacji gimnazjów pojawiły się inne wyzwania i problemy. Wynikały one ze zmian programowych, zmian przepisów oświatowych oraz zmian w finansowaniu zadań oświatowych. Nad środowiskiem nauczycielskim zawisły też zagrożenia zwolnieniami, ponieważ na kłopoty finansowe samorządów, potrzeby dokładania środków do subwencji oświatowej i finansowania zadań własnych w zakresie oświaty, nakładają się problemy demograficzne – coraz mniejsza liczba uczniów. To powoduje, że liczba otwieranych nowych klas pierwszych, które są mało liczebne stają się kosztowne i to stanowi problem dla samorządu Gminy Gardeja.

W Gminie Gardeja działają następujące placówki:

- Gimnazjum w Wandowie
- Szkoła Podstawowa w Cyganach
- Szkoła Podstawowa w Czarnem Dolnym
- Szkoła Podstawowa w Morawach
- Szkoła Podstawowa w Otłowcu
- Szkoła Podstawowa w Trumiejach
- Przedszkole w Gardei
- Szkoła Podstawowa w Gardei (d. Zespół Szkół)

Koszty i wydatki budżetowe oświaty przedstawiają się następująco:

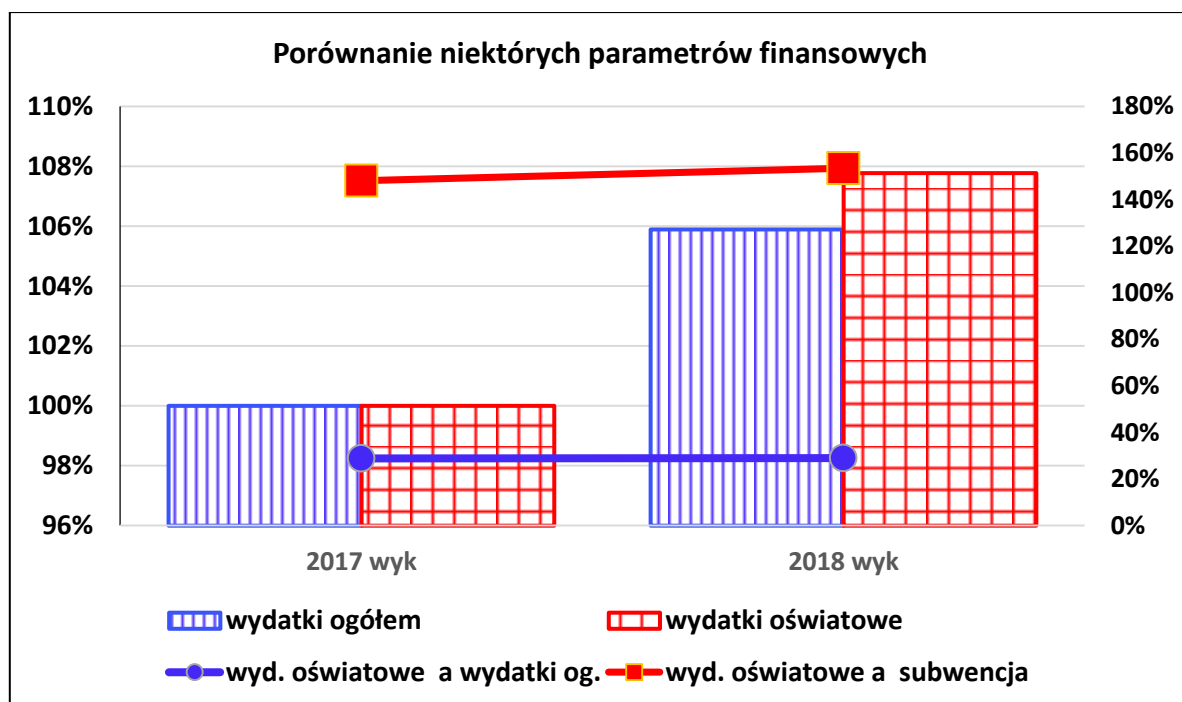
	2017 wyk.	2018 wyk.	2018:2017
dochody ogółem gminy	40 807 448	40 147 869	98,4%
w tym dochody dz. 801	881 889	740 248	83,9%
w tym dochody dz. 854	111 565	96 281	86,3%
w tym subwencja oświatowa	8 214 916	8 546 635	104,0%
wydatki ogółem	42 162 715	44 644 870	105,9%
wydatki dz. 801	11 495 212	12 528 052	109,0%

wydatki dz. 854	672 176	585 729	87,1%
-----------------	----------------	----------------	--------------

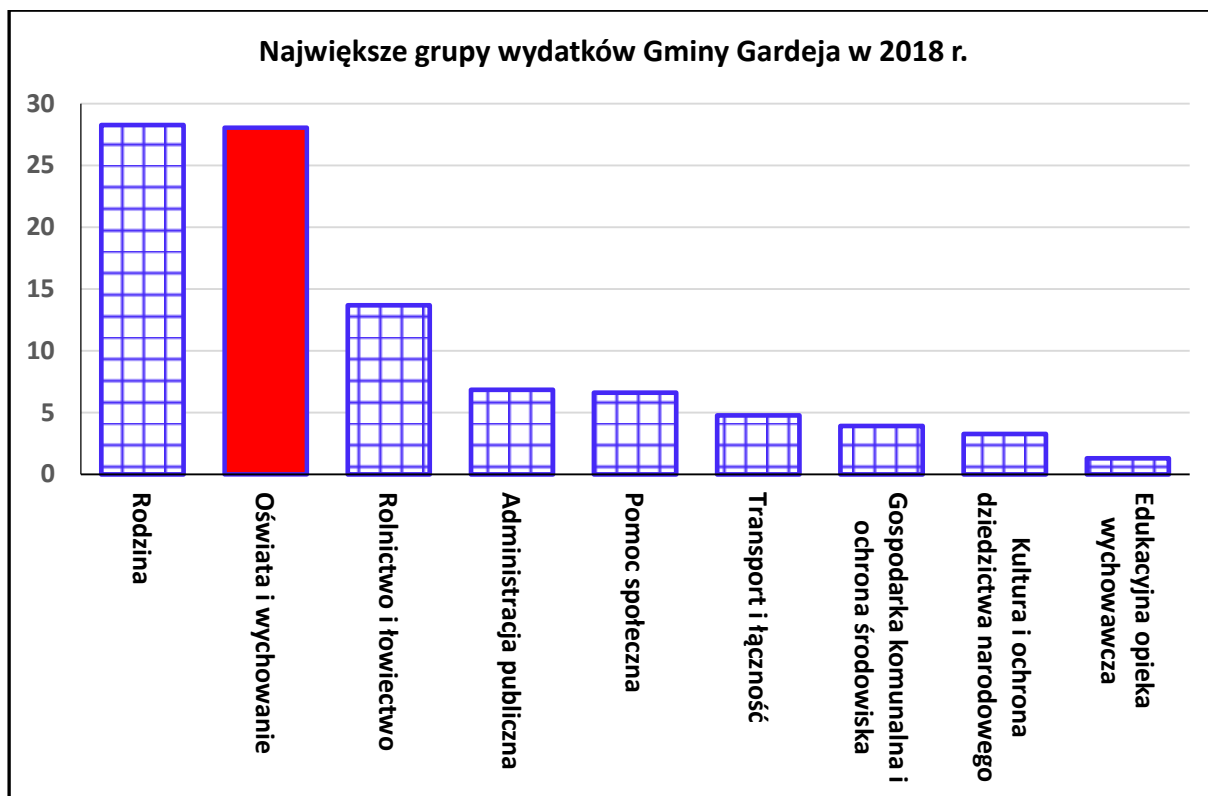
Porównanie rok do roku przedstawia poniższe zestawienie:

	2017 wyk.	2018 wyk.
dochody ogółem	100%	98%
wydatki ogółem	100%	106%
wydatki oświatowe	100%	108%
Wydatki oświatowe a wydatki ogółem.	29%	29%
Wydatki oświatowe a subwencja oświatowa	148%	153%

Wydatki ogółem – w porównaniu do poprzedniego roku - wzrosły o 6 %, ale wydatki oświatowe wzrosły więcej – o 8 %. O ile udział wydatków oświatowych w wydatkach ogółem pozostał procentowo taki sam, o tyle **wzrost wydatków oświatowych był większy procentowo niż wzrost w porównaniu do poprzedniego roku samej subwencji oświatowej.**

Oświata i wychowanie (dz. 801 i 854) są praktycznie największym celem wydatków gminy.

Nominalnie większy jest dz. 855, ale ma on specyficzny „przepływowy” charakter. Dlatego też poziom uwagi jaki trzeba kierować na oświatę jest bardzo wysoki, a **głębokie analizy źródeł powstawania kosztów są stale niezbędne i mają zasadnicze znaczenie**, szczególnie z powodu spodziewanych zmian w finansowaniu oświaty, możliwych zmian płac i organizacji oświaty.

Wydatki poszczególnych placówek oświatowych:

	2017 wyk.	2018 plan	2018 wyk.	wyk. 2018:2017	wyk.: plan 2018
Gimnazjum w Wandowie	1 505 312	1 339 692	1 316 576	87%	98%
Szkoła Podstawowa w Gardeji	4 040 571	4 147 958	4 039 145	100%	97%
Szkoła Podstawowa w Cyganach	920 746	1 129 732	1 138 087	124%	101%
Szkoła Podstawowa w Czarnem Dolnem	1 067 397	1 109 955	1 133 173	106%	102%
Szkoła Podstawowa w Morawach	873 425	1 054 861	1 053 869	121%	100%
Szkoła Podstawowa w Otłowcu	874 729	1 008 817	991 893	113%	98%
Szkoła Podstawowa w Trumiejach	981 937	1 060 068	1 080 197	110%	102%
Przedszkole w Gardeji	638 463	701 911	682 251	107%	97%

Jak z powyższego zestawienia wynika, poziom kosztów oświatowych niemal w każdej z placówek wzrasta z roku na rok, choć trzeba też podkreślić, że działania zarządcze i kontrolno-finansowe spowodowały, że **plan finansowy na rok 2018 był w zasadniczym wymiarze pod kontrolą i jego przekroczenia nie są znaczące**.

rodzaj kosztów	wydatki subwencionowane	wydatki niesubwencionowane
GARDEJA	3 706 302	332 841
CZARNE D.	1 069 324	63 846
CYGANY	1 038 244	99 842
MORAWY	1 003 747	50 120
OTŁOWIEC	934 389	57 503
TRUMIEJE	1 001 241	78 952
Wandowo Gimnazjum	1 106 286	210 287
razem	9 859 533	893 391

Wydatki szkół dzielą się na subwencionowane i nie objęte subwencją. Subwencja oświatowa – część subwencji ogólnej, powinna pokrywać koszty subwencionowane. **Dyrektorzy szkół winni kierować się w tworzeniu arkuszy organizacyjnych szkół na rok szkolny nie tylko wymogami wynikającymi z prawa oświatowego, ale również wysokością subwencji i możliwościami finansowymi gminy.**

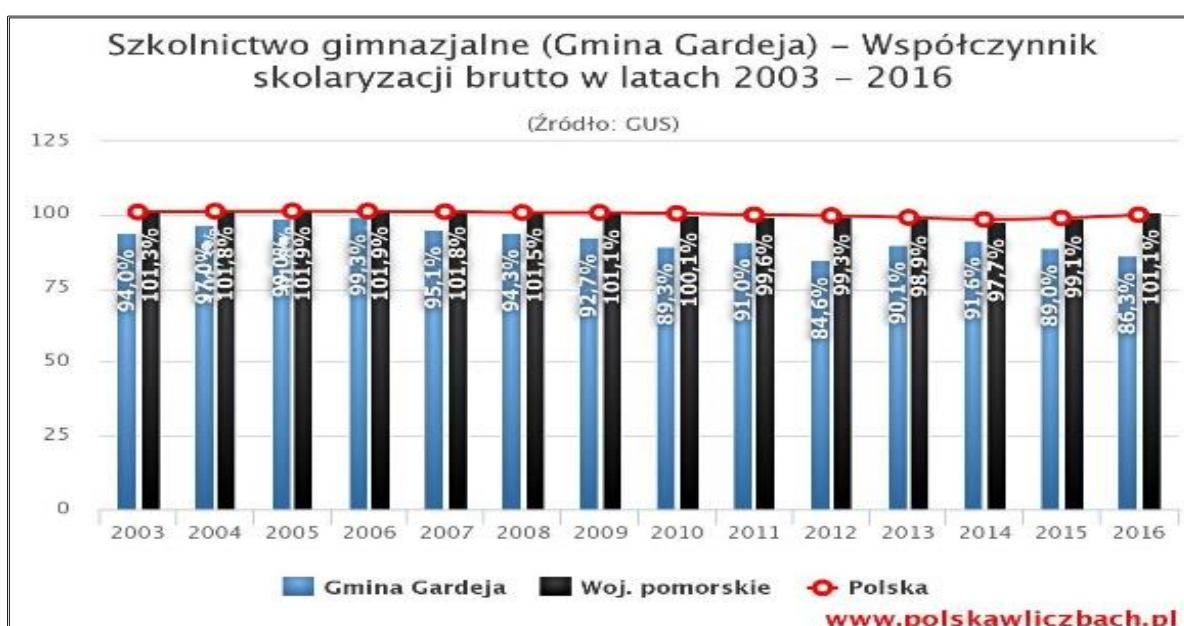
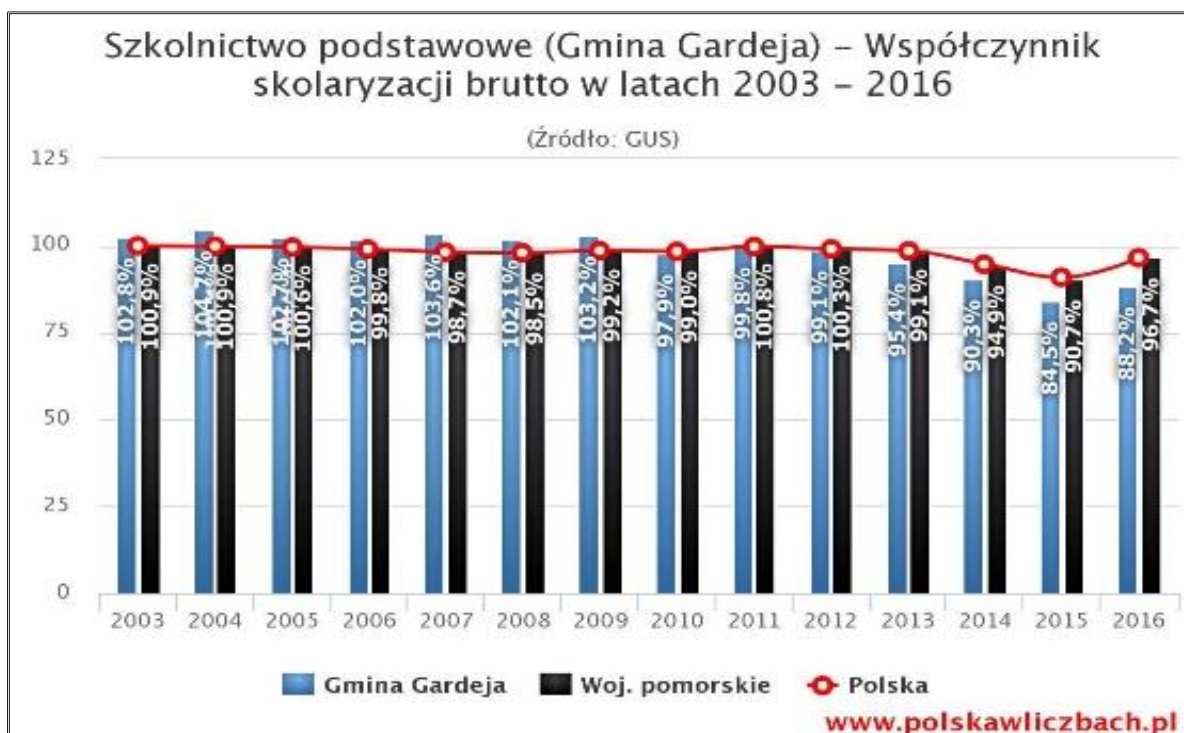
Z powyższej uproszczonej analizy wynika, że o kwotę ponad 1312 tys. zł koszty zadań subwencionowanych są wyższe od naliczonej na nie subwencji. Taką kwotę Gmina Gardeja dopłaca do subwencji. Oprócz tego – ponad 893 tys. zł kosztują zadania własne gminy w zakresie oświaty i wychowania. Dopełnieniem tej kwoty jest koszty referatu oświaty. Planowano je w wysokości 504 212 zł, a wykonano w kwocie 404414 zł. W kosztach oświaty znalazły się też konieczne inwestycje (tabela niżej) oraz wymagana prawem dotacja do Niepublicznego Przedszkola „Owocowe Zacisze” w Bądkach w kwocie 423.260 zł.

801	OŚWIATA I WYCHOWANIE		Plan 469.000	Wyk. 464.127
	Modernizacja dachu na budynku sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej w Otłowcu.	2018	130.000	129.957
	Opracowanie projektu budowlano wykonawczego przebudowy parkingu przy Szkole Podstawowej w Gardei.	2018	15.000	13.530
	Budowa placu zabaw w Gardei przy przedszkolu gminnym.	2017 2018	123.000	121.412
	Modernizacja kuchni szkolnej w SP w Gardei.	2018	173.000	172.167
	Modernizacja systemu ogrzewania w Szkole Podstawowej w Czarnem Dolnem.	2018	28.000	27.060

W studiach planistycznych dotyczących oświaty należy koniecznie wziąć pod uwagę zjawisko tzw. **wskaźnika skolaryzacji**, który to parametr, ujmując w sposób uproszczony, wskazuje, ile dzieci zamieszkujących na stałe daną gminę wypełnia w niej obowiązek szkolny. Jeśli jest to wartość poniżej 100 % to oznacza np., że 1) część dzieci uczęszcza do szkół w innych jednostkach samorządowych (są np. dowożone do szkoły przez rodziców pracujących poza daną gminą; rodzice uznają, że lokalne szkoły nie zapewniają właściwego poziomu, lub warunki nauczania są bardzo trudne itp. 2) rodziny wyprowadziły się z gminy bez wymeldowania.

Wskaźnik powyżej 100 % oznacza, że szkoły omawianej gminy przyciągają do siebie (np. dogodnym położeniem, względami komunikacyjnymi, wysokim poziomem, zajęciami dodatkowymi itp.) uczniów spoza gminy. **Ten wariant jest oczywiście bardzo korzystny dla gminy, ponieważ z tego tytułu trafia do niej większa subwencja oświatowa.**

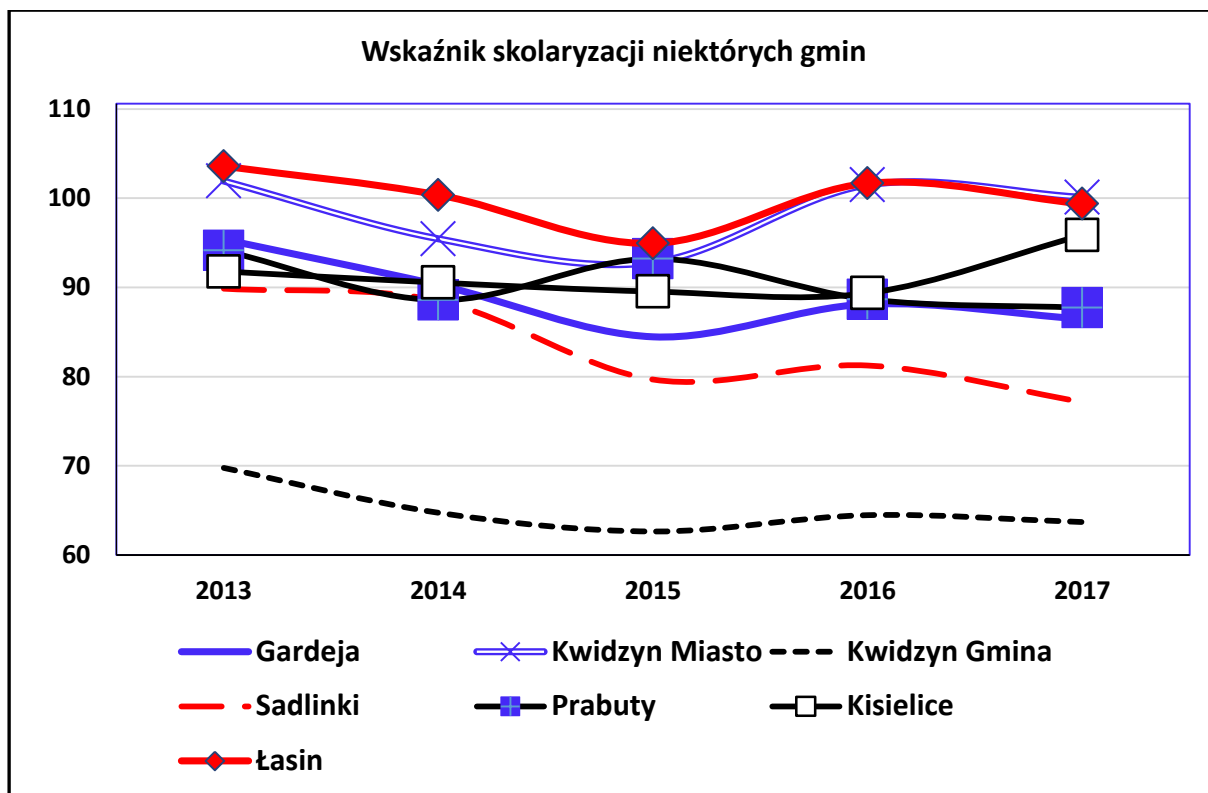
Dane długoterminowe publikowane przez GUS wskazują w przypadku szkół podstawowych trend malejący; coraz mniej dzieci zameldowanych na terenie gminy, uczęszczało tu do szkół.

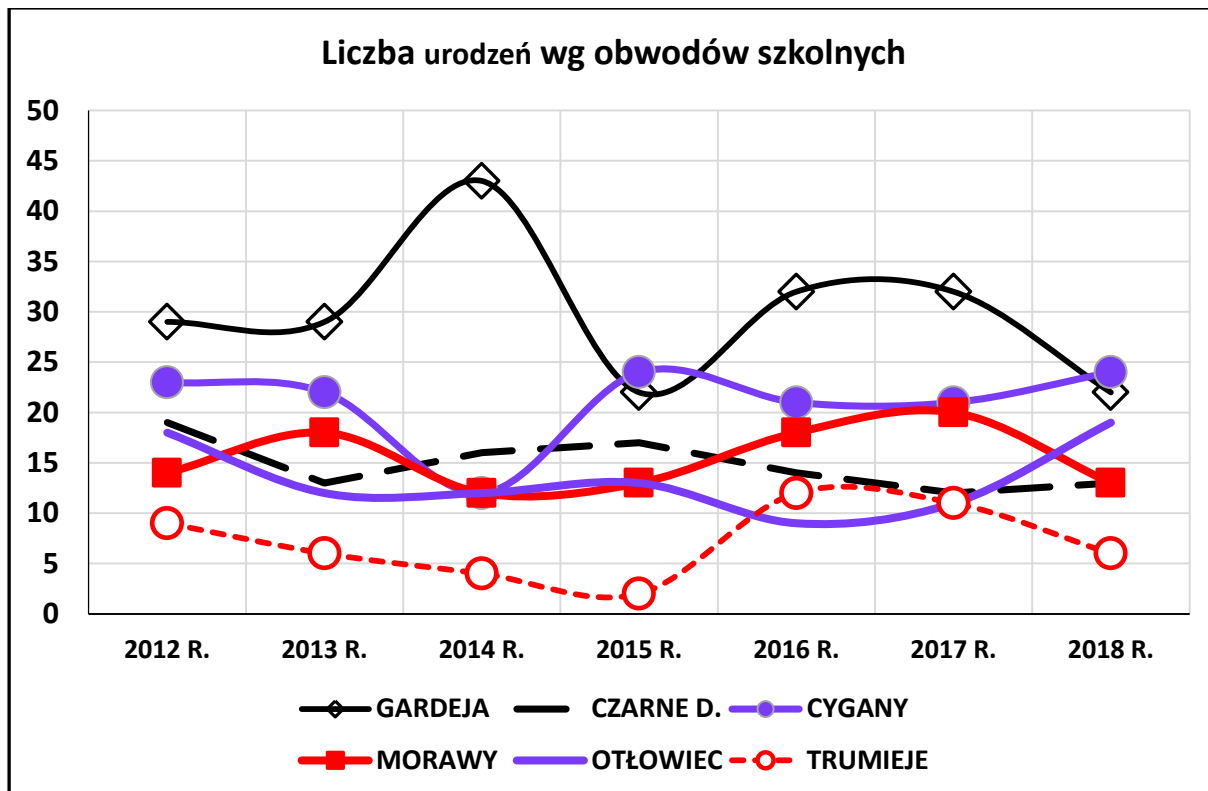
W przypadku wygasających obecnie gimnazjów sytuacja w zakresie skolaryzacji była nieco lepsza. **Dla gminy ważna jest odpowiedź czy ci „brakujący” uczniowie wyjechali z rodzicami poza Gardeję czy też realizują obowiązek szkolny w szkołach pozagminnych.** Na uczniów widniejących w spisie Systemu Informacji Oświatowej gmina ma naliczaną subwencję oświatową (otrzymuje finansowanie); jeśli uczniowie kształcą się poza gminą, to subwencja „idzie za uczniem”.

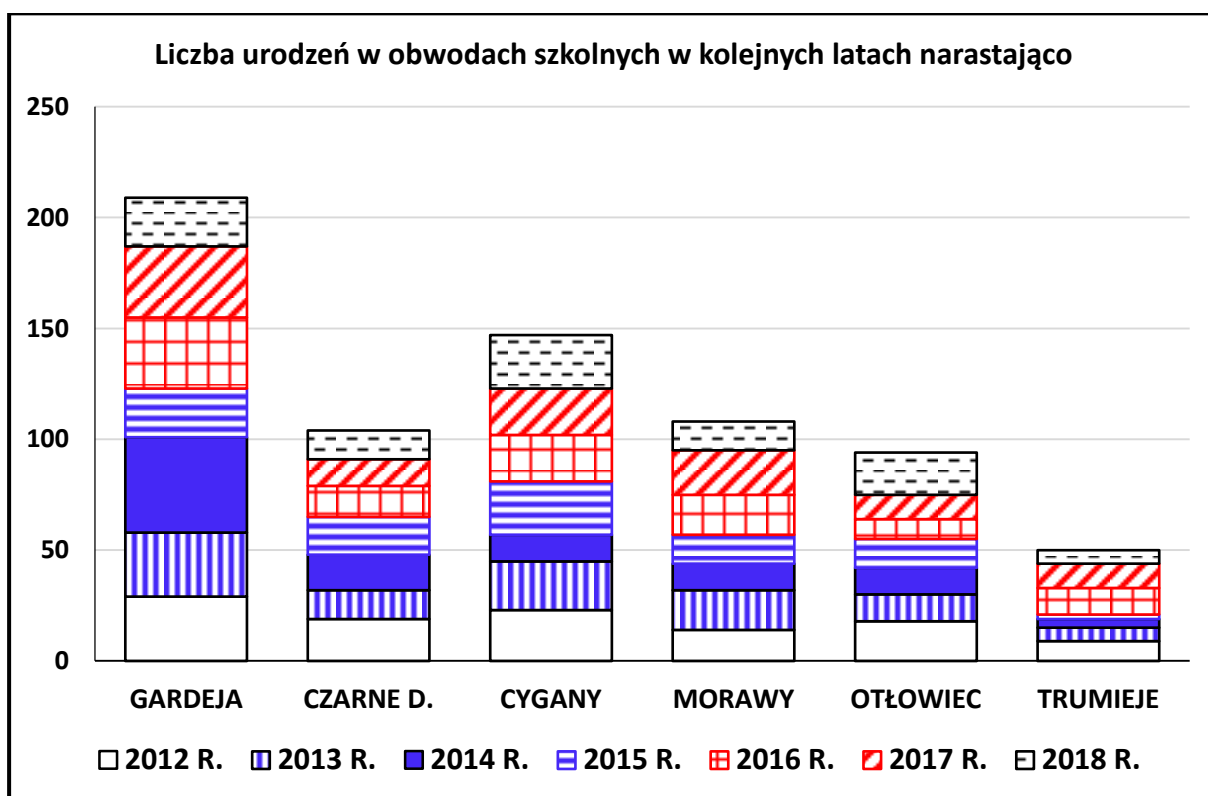
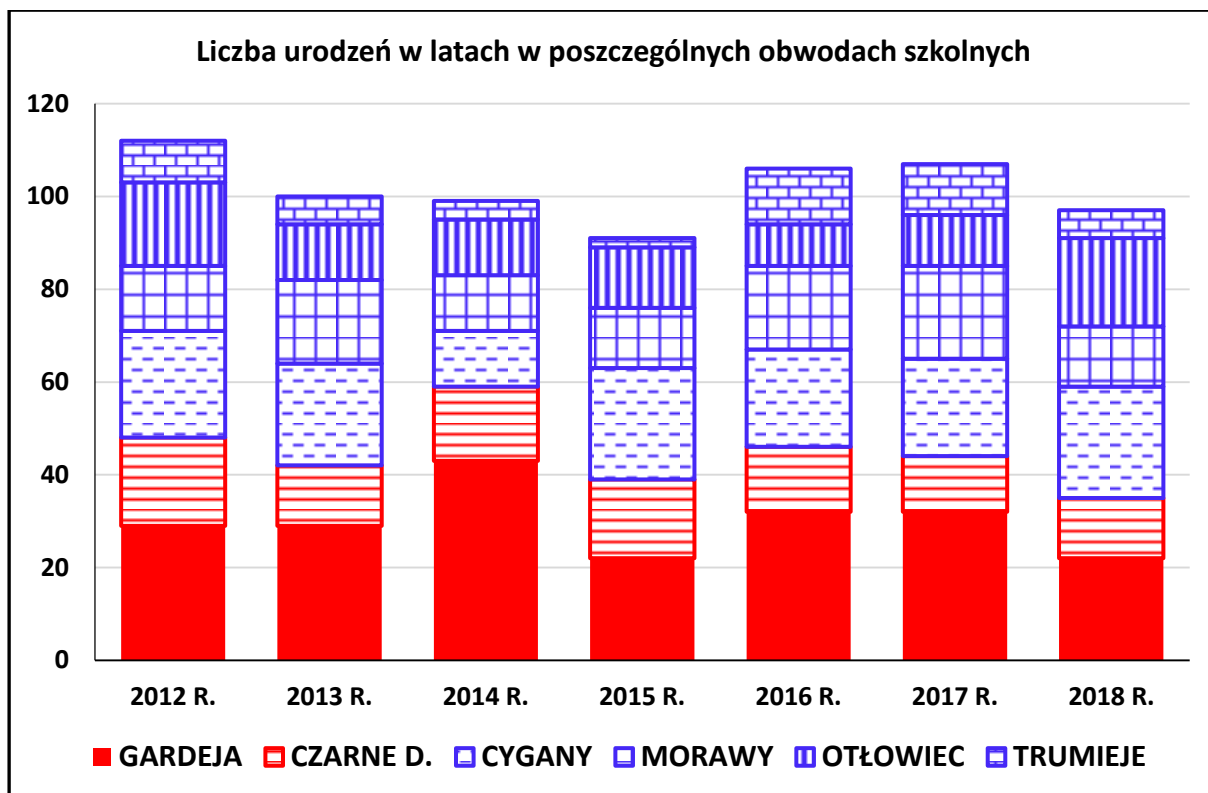
Poniższy diagram wskazuje poziom skolaryzacji w sąsiadujących z Gardeją gminach. Jedyne w Mieście Kwidzyn i w Łasinie osiąga on poziom powyżej 100 %, z czego wynika, że w szkołach są tam uczniowie zameldowani poza tymi gminami. Jak się wydaje, Kwidzyn głównie przyciąga młodzież Gminy wiejskiej Kwidzyn.

Biorąc od uwagę również wcześniej przytoczone dane o poziomie migracji z gminy Gardeja, można się domyślać, że poziom wyjazdów rodzin – bez wymeldowania się – jest znacznie większy.

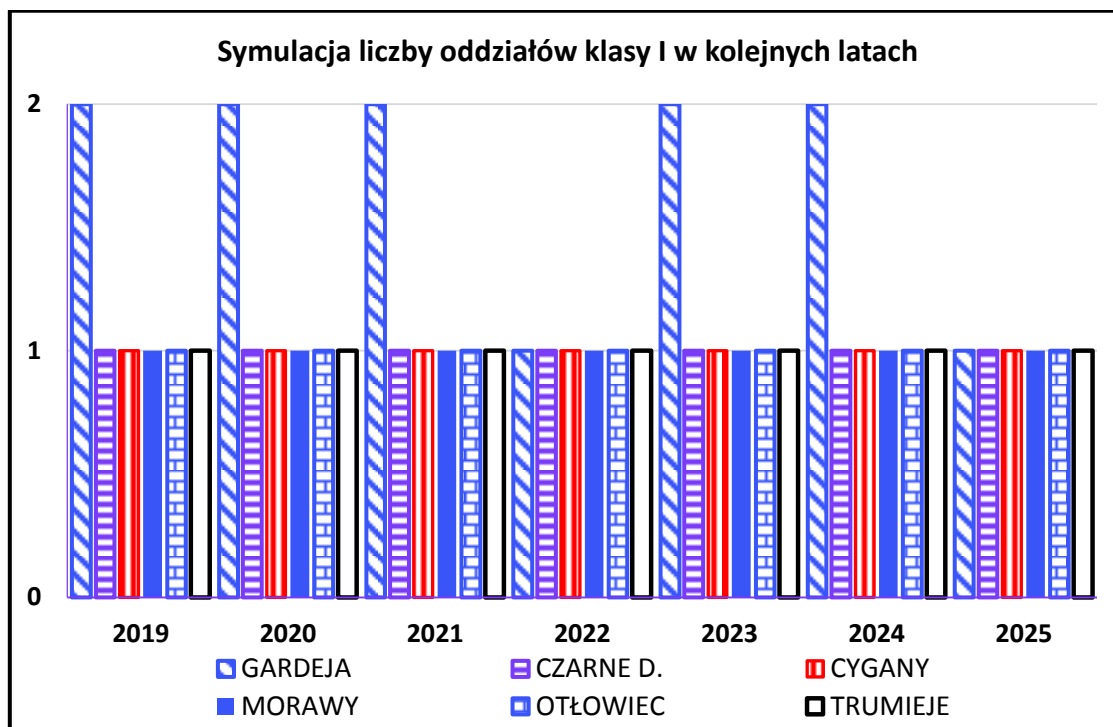
W planowaniu bliskiej przyszłości należy zwrócić baczną uwagę na kwestie demograficzne – urodzeń, jak i późniejszych wynikających z tego zapotrzebowania na nowe oddziały klas pierwszych w poszczególnych szkołach.

Wszystkie wykresy potwierdzają nierówność możliwości rozwoju poszczególnych szkół w kolejnych latach. Szczególnie zwraca uwagę bardzo mała liczba urodzeń w kolejnych latach we wsiach należących do **obwodu szkoły w Trumiejach. Ta szkoła winna być przedmiotem specjalnej analizy potrzeb.**

Na podstawie liczby urodzonych dzieci można wykonać symulację liczby oddziałów klasy I otwieranych w kolejnych latach w poszczególnych placówkach przy założeniu, że: 1) wszystkie dzieci będą uczęszczać do szkół gminnych, 2) klasa będzie liczyć 20 uczniów.

Jak widać, tylko w SP w Gardei corocznie będą otwierane po dwa oddziały. W innych szkołach zaledwie po jednym i to znacznie mniej licznymi niż 20 uczniów.

Podsumowując kwestie oświatowe należy wskazać, że:

- 1. Konieczne są aktualne, głębokie analizy finansowo organizacyjne gminnych placówek oświatowych w kontekście generowanych kosztów jak i źródeł ich pokrycia, liczby etatów, obciążeń etatowych, liczby uczniów w klasach, kosztów kształcenia w przeliczeniu na oddział i na ucznia itd.**
- 2. Konieczne są analizy realnych potrzeb w zatrudnieniu nauczycieli w poszczególnych szkołach.**
- 3. Niezbędna jest głęboka analiza niezbędnych działań strategicznych (organizacyjnych i finansowych) w zakresie oświaty na kolejne 4-5 lat, szczególnie w kontekście małych szkół, takich jak w Trumiejach.**

Działania w zakresie kultury, sportu i rekreacji

W budżecie gminy Gardeja na 2018 r. zaplanowano udzielenie dotacji podmiotowych na ogólną kwotę w wysokości **1.087.500,00** zł, dla:

- Gminnego Ośrodka Kultury w Gardei dotacje w łącznej kwocie 407.500 zł, z tego wydatki wykonano na poziomie 405.000 zł,
- Biblioteki Publicznej Gminy Gardeja w kwocie 255.000 zł, z tego wydatki wykonano na poziomie 255.000 zł,

921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1.459.785	3,27 %
926	Kultura fizyczna	107.133	0,24 %

Polityka wspierania kultury w Gminie Gardeja polega na maksymalnie możliwym przez samorząd wspieraniu od strony organizacyjnej, programowej i finansowej dostępu mieszkańców gminy do działań Gminnego Ośrodka Kultury oraz Biblioteki Publicznej Gminy Gardeja zarówno w formie biernej (jako widz, słuchacz, czytelnik) jak i czynnym (uczestnik, twórca).

Gminny Ośrodek Kultury

Gminny Ośrodek Kultury w Gardei w obecnej strukturze organizacyjnej funkcjonuje jako samorządowa instytucja kultury - osoba prawna. Rokrocznie zakres realizowanych przez ośrodek zadań ulega pewnym modyfikacjom, jednak zawiera się w czterech podstawowych dziedzinach tj.

- imprezy kulturalne, rekreacyjne oraz sportowe,
- zajęcia popołudniowe w siedzibie ośrodka,
- koordynacja życia kulturalnego na terenie gminy i administrowanie powierzonym majątkiem.

W ramach pierwszej podstawowej formy działalności ośrodek zajmował się organizacją otwartych imprez o różnorodnym charakterze, w miarę możliwości finansowych, kadrowych i lokalowych ośrodka, przy maksymalizacji dotarcia do jak najliczniejszej grupy mieszkańców w różnym wieku.

Najważniejszymi imprezami w 2018 były:

- Teatralne Czwartki - cykl spotkań ze sztuką lalkową realizowany we współpracy ze Sceną Lalkową im. Jana Wilkowskiego w Kwidzynie. Odbyło się dziesięć przedstawień.
- Ferie zimowe dla dzieci i młodzieży - w salach ośrodka.
- Uroczystości Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych - 1 marca.
- Tropem Wilczym — Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych — 4 marca. W duchu sportowej rywalizacji uczczenie pamięci bohaterów; zadanie włączające się w ogólnopolskie wydarzenie Tropem Wilczym - Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Zorganizowany przy pomocy bardzo wielu wolontariuszy, 22 Bazy Lotnictwa Taktycznego w Malborku, członków jednostki OSP Gardeja, nauczycieli z SP w Gardeji.
- Spotkanie przy stole wielkanocnym - dla osób starszych i samotnych
- Obchody Święta Konstytucji 3 Maja - połączone z biegami przełajowymi o Puchar Wójta Gminy Gardeja. We współpracy z OSP Gardeja, z Radnymi Gminy Gardeja i mieszkańcami gminy Gardeja.
- „Zabytkowo i klockowo” — warsztaty zabytkowej architektury powiatu kwidzyńskiego.
- Plener malarski dla dzieci — trzydniowa impreza dla dzieci uczestniczących w warsztatach plastycznych.
- Przegląd Piosenki Biesiadnej „Cygany 2018”
- Noc Świętojańska — czterdziesta czwarta edycja imprezy nad jeziorem Kamień w Gardeji. Jest to najstarsza impreza plenerowa na terenie gminy.
- Obchody Święta Wojska Polskiego.
- Dożynki Gminne.
- Plener malarsko-fotograficzny — czterodniowy plener zorganizowany dla artystów gminy Gardeja i zaproszonych gości.
- Dzień Pieczonego Ziemniaka w Czarnem Dolnym.
- Wystawa twórczości Jana Marciniaka.
- Spotkanie seniorów „Zakończenie Lata” - tradycyjne spotkanie seniorów z poczęstunkiem i przy muzyce tanecznej.
- Jesienna szkoła plastyczna - coroczne plenerowe warsztaty plastyczne dla dzieci.
- Zapalmy Świąteczną Obrońcom Kresów Rzeczypospolitej.
- Warsztaty kulinarne „Gotowanie z miłości”.
- Obchody 100 odzyskania Niepodległości - koncert, zawody strzeleckie, msza za ojczyznę, odsłonięcie pamiątkowej tablicy przy Urzędzie Gminy oraz uroczysta akademii w SP Gardeja.
- Wystawa poplenerowa — „Rogóżno Zamek”.
- Wystawa poplenerowa — „Malarstwo — Fotografia” — Rogóżno Zamek 2018”.
- Mikołajkowy turniej strzelecki.
- Turniej piłkarski imienia „Żołnierzy Wyklętych”.
- Wigilijne spotkanie seniorów - dla osób starszych i samotnych.
- Gardejska Wigilia — integracyjne spotkanie wigilijne.

Ośrodek jako koordynator oraz współorganizator życia kulturalnego na terenie gminy wspierał również w różnorodnej formie wiele przedsięwzięć podejmowanych przez inne instytucje, z których wymienić można: Gminny Konkurs plastyczny „Barwy jesieni — Piękna Nasza Polska Cała”, III Ogólnopolskie biennale plastyczne dzieci „Człowiekiem jestem, nic co ludzkie nie jest mi obce”, Grand Prix Powiatu Kwidzyńskiego w tenisie stołowym, Ogólnopolski Turniej Piłki Ręcznej

dziewcząt im. Mariana Skrabalaka, imprezę sołecką Gardeja I i III, uczestnictwo kół gospodyń Gardeja, Cygany i Bądky na pokazie stołów wielkanocnych oraz wiele innych przedsięwzięć.

W roku 2018 przy ośrodku funkcjonowały: -Warsztaty plastyczne,
-Stowarzyszenie Miłośnicy Ziemi Gardejskiej „Gardanum”, grupa,
-Klub seniora,
-Zespół folklorystyczny Cyganeczki,
-sekcja brydża sportowego,
-zajęcia aerobiku,
-Gardejskie Towarzystwo Wędkarskie.

Funkcjonowanie ośrodka to również szeroki zakres obowiązków związanych z gospodarowaniem przydzielonym majątkiem, na który składa się budynek straży oraz tereny rekreacyjne nad jeziorem Kamień — (stadion, szatnie, plaże, amfiteatr z przyległymi terenami). Ośrodek zaangażowany był również w zorganizowanie i prawidłowe funkcjonowanie strzeżonego kąpieliska nad jeziorem Kamień w sezonie 2018.

Fundusze na swoją działalność ośrodek uzyskuje w głównej mierze dzięki **dotacji Rady Gminy**, wpływom własnym oraz pozyskanym funduszom pozabudżetowym. W 2018 ośrodek dysponował środkami finansowymi na bieżącą działalność w wysokości 408 310 zł, na które złożyła się głównie dotacja Rady Gminy 405 000 zł

Z posiadanych w roku 2018 środków finansowych ośrodek realizował nałożone zadania, przeznaczając na poszczególne składniki następujące kwoty: organizacja imprez kulturalnych, sportowych 135 348 oraz płace z pochodnymi 172 807 zł

Biblioteka Publiczna Gminy Gardeja działa od 2002 roku. Jej misją jest zaspokojenie i rozwijanie potrzeb kulturalnych i informacyjnych mieszkańców Gminy oraz upowszechnianie wiedzy i kultury. Składa się z 3 placówek: siedziby głównej w Gardeji działającej na powierzchni 64 m² oraz filii w Wandowie (35 m²) oraz Czarnem Dolnym (56 m²). Średnie zatrudnienie w 2018 wynosiło 3,5 etatu.

Biblioteka miała budżet w wysokości 262 100 zł, który pochodził z dotacji gminnej (255 tys. zł) oraz dotacji Biblioteki Narodowej (7100 zł). W wydatkach 18146 zł (7 %) przeznaczono na zakupu książek, czasopism i materiałów, a płace z pochodnymi wyniosły ponad 202 tys. zł. Zakupiono 871 książek, 3 audiobooki i dwa filmy. **Łącznie księgozbiór liczy 37442 tomy.** Biblioteka oferuje też dostęp online do zbiorów cyfrowych Biblio-

teki Narodowej. W każdym lokalu znajduje się co najmniej jeden komputer podłączony do sieci.

Liczba zarejestrowanych czytelników w Gardeji liczyła na koniec 2018 roku 340 (wzrost o 10 w por. do 2017 r.), w Wandowie 148 (- 89 w ciągu roku), w Czarnem Dolnym 114 (+2).

Oprócz działań typowo księgarskich Biblioteka organizowała lub uczestniczyła w licznych imprezach kulturalnych na terenie gminy, w tym w 37 imprezach promujących czytelnictwo (z 2211 uczestnikami), konkursach (w tym plastyczny „Książka-portal do innego świata”) i imprezach plenarnych. Współpracowano z szeregiem NGO i instytucji w organizacji działań kulturalnych, w tym Teatr bez słów, Noc bibliotek, Przegląd Piosenki Patriotycznej, Z książką na start.

Biblioteka zgłasza **szereg problemów** na jakie napotyka w codziennej działalności. Są one zawarte, podobnie jak pełniejszy opis działań w złożonym do Rady Gminy i Urzędu Gminy sprawozdaniu z 2018 r.

- Koło Rolniczego Koła Gospodyń Wiejskich w Cyganach w kwocie 3.000 zł,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich „VIVA” Bądky w kwocie 1.500 zł,
- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Gardejskiej „GARDANUM” w kwocie 3.500 zł.
- Lokalna Fundacja Filantropijna Projekt w kwocie 4.000 zł,

W ramach środków na kulturę przekazano dotację na **prace remontowe i konserwatorskie obiektów zabytkowych** w kwocie 9.000 zł z przeznaczeniem dla Parafii Rzymsko – Katolicka Pod Wezwaniem Zwiastowania Pańskiego w Nowej Wiosce na odnowienie drzwi wewnętrznych.

W myśl art. 27 ust. 1 u.s. zadaniem własnym jednostek samorządu terytorialnego jest **„tworzenie warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu”**. Jest to zadanie o charakterze fakultatywnym a nie obligatoryjnym. Art. 27 ust. 2 u.s. stanowi, że organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może określić w drodze uchwały warunki i tryb finansowania zadania własnego wskazując w uchwale cel publiczny z zakresu sportu, który jednostka ta zamierza osiągnąć. **Przyznanie dotacji klubowi sportowemu wymaga ustalenia celu publicznego z zakresu sportu w uchwale określającej warunki i tryb finansowania takiego zadania własnego i udzielenia tej dotacji. Cel publiczny jaki zamierza zrealizować dana jednostka samorządu terytorialnego, przez który należy rozumieć każdorazowo poprawę warunków uprawiania sportu przez członków klubu sportowego lub zwiększenie dostępności społeczności lokalnych do działalności sportowej prowadzonej przez klub sportowy. Na podstawie art. 28 u.s. klub sportowy prowadzący swoją działalność na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego i niedziałający na osiągnięcie zysku może otrzymywać dotację celową z budżetu tej jednostki.** Przyjąć należy, iż dotację celową w tym wypadku mogą otrzymać wyłącznie kluby sportowe nieprowadzące działalności nakierowanej na zysk finansowy. W art. 28 ust. 2 u.s. postanowiono, że dotacja celowa pochodząca z budżetu jednostki może być przeznaczona na realizację programów szkolenia sportowego, zakup sprzętu sportowego, pokrycie kosztów organizowania zawodów sportowych lub uczestnictwa tych zawodach, pokrycie kosztów korzystania z obiektów sportowych dla celów szkolenia sportowego, sfinansowanie stypendiów sportowych i wynagrodzenia kadry szkoleniowej.

Warto zwrócić uwagę na wyniki kontroli NIK opublikowane w 2012 roku, ale jak można sądzić, aktualne w części do dziś. Ponad 70 proc. klubów sportowych nie przestrzegało zapisów umów zawartych z gminami. Dotacje wykorzystywane były niezgodnie z warunkami zawartymi w umowach, pieniądze wydawano na inne cele niż zgłoszono, w dodatku kluby niewłaściwie się z nich rozliczały. Nierzadko kluby organizowały zawody lub obozy dla mniejszej liczby uczestników niż wcześniej zgłaszały, a nawet skracaly czas ich trwania. W składanych ofertach kluby źle szacowały planowane koszty i przychody z organizacji imprez sportowych. Zdaniem NIK zaniżone wpływy miały zasadnicze znaczenie dla wysokości przyznanych dotacji. Dochodziło do sytuacji, gdy klub osiągał zysk trzykrotnie przekraczający wysokość dotacji, czyli mógł zorganizować zawody bez sięgania po publiczne pieniądze. W toku kontroli ustalono również, że ponad połowa skontrolowanych klubów sportowych złamała przepisy, bo nie wyodrębniła w ewidencji księgowej pieniędzy otrzymanych od samorządów.

W styczniu 2018 rozstrzygnięto otwarty **konkurs na realizację przedsięwzięć w zakresie rozwoju sportu** w 2018 roku. Dotacje do działań otrzymali:

- Klub Piłkarski Wandowo w kwocie 18.000 zł,
- Towarzystwo Hokejowe TH Gryf Gardeja w kwocie 7.500 zł,
- Gminny Klub Sportowy w Gardei w kwocie 29.000zł
- Gminne Stowarzyszenie Sportowe „JUNIOR” w kwocie 14.500 zł

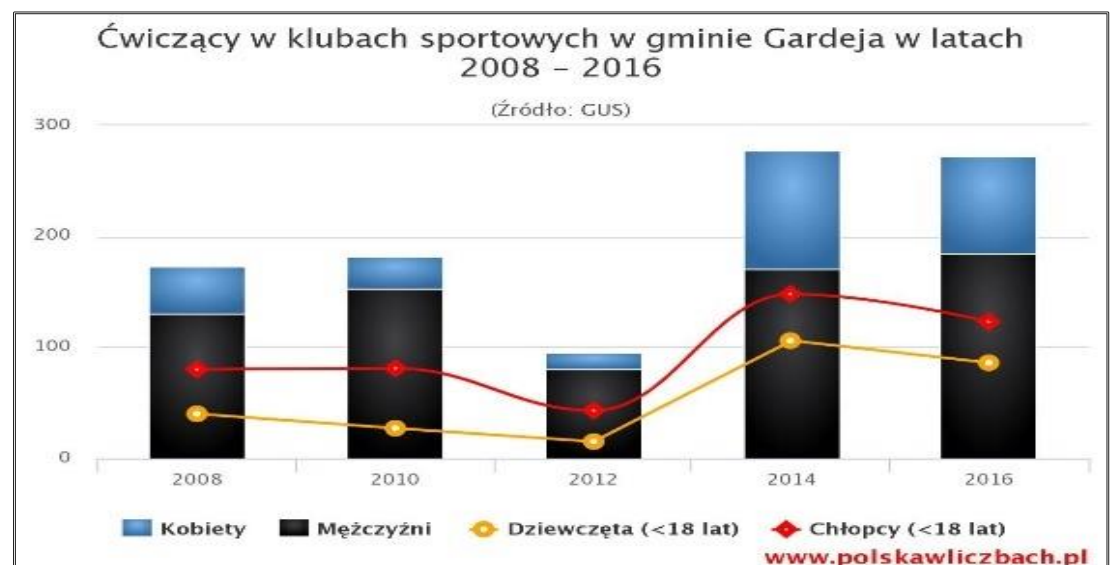

- Uczniowski Klub Sportowy „KRAKUS” w kwocie 2.500 zł
- Gmina Gardeja Biega w kwocie 3.500 zł,

W odniesieniu do roku 2018 należy zwrócić uwagę na wydatki typu inwestycyjnego w omawianym zakresie tematycznym:

zadanie	początek	koniec	Koszt całości w zł	Kwota 2018 w zł	uwagi
Budowa placów zabaw w miejscowościach: Bądki, Zebrdowo, Wilkowo, Gardeja ul. Dębowa.	2016	2018	803 000	355 886	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania
Zmiana sposobu użytkowania budynku po sklepie na świetlicę wiejską w Otoczynie - II etap	2018	2018	60 000	59 923	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania
Budowa wiaty na placu zabaw w miejscowości Czarne Małe I	2018	2018	47 000	46 494	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania
Opracowanie projektu budowlano-wykonawczego budowy placu zabaw wraz z wiatą w Otłowcu (Karolewo)	2018	2018	10 000	8 907	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania
Zakup pieca centralnego ogrzewania do świetlicy wiejskiej w Wilkowie sołectwo Trumieje	2018	2018	12 200	12 076	Dokonano zakupu.
Modernizacja świetlicy wiejskiej we Wraclawku	2018	2018	120 000	119 767	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania
Docieplenie budynku świetlicy w Jaromierzu	2018	2018	40 700	39 905	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania
Budowa placu zabaw w Nowej Wiosce	2018	2018	131 000	129 568	Inwestycja zakończona, oddana do użytkowania

Dane Głównego Urzędu Statystycznego nie obejmują jeszcze zakończonego roku 2018. Jednak dla pokazania trendów w ramach uczestnictwa w działaniach kulturalnych warto pokazać dane archiwalne:

Działania w zakresie pomocy społecznej i wspierania rodziny

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka; sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej; udzielanie schronienia, zapewnienie

posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym; przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych; przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych; przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych; przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego; przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych; przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego; opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem; praca socjalna; organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi; prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych; dożywianie dzieci; sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym; kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu; pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego; utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników; opłacanie składek na ubezpieczenia zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.

Do zadań własnych gminy należy:

przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych; przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze; prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki; podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych; współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacji i Integracji, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi; przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną; prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi; realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup

społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia; przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielenie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

W budżecie Gminy Gardeja w roku 2018 przeznaczono na działania w zakresie szerszej widzianej opieki społecznej następujące kwoty:

851	Ochrona zdrowia	117 382	0,26 % wydatków budżetu
852	Pomoc społeczna	2 953 248	6,61 %
855	Rodzina	12 622 577	28,27 %

Wśród ważnych aktów prawnych wymienić należy Uchwałę RADY GMINY GARDEJA z dnia 29 listopada 2017 r. w sprawie uchwalenia GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII na 2018 rok.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej składa obligatoryjne, pełne sprawozdania merytoryczne i finansowe z działalności jednostki. W sprawozdaniu tym znajduje się pełen katalog danych jakościowych i ilościowych opisujących działania i świadczenia GOPS w Gardei.

Do **Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** w Gardei wpłynęło 15 wniosków o skierowanie na badanie w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia,

Kontynuowano prowadzenie **Punktu Konsultacyjnego** w Gardei dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin. W większości do Punktu zgłaszały się osoby z problemem alkoholowym, kierowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Gardei, GOPS w Gardei i Posterunku Policji w Gardei, zobowiązane do stawienia się na konsultacje do specjalisty – psychologa. Zadaniem Punktu Konsultacyjnego i Klubu Abstynenta jest nie tylko przekazanie informacji o możliwości podjęcia leczenia i zmotywowanie do niego, ale również udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu, rozpoznanie w trakcie rozmowy zjawiska przemocy domowej i udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach powstrzymania przemocy. Członkowie Klubu uczestniczyli w Ogólnopolskim Spotkaniu Trzeźwościowym w Licheniu. Zorganizowano również spotkanie opłatkowe.

W 2018r. prowadzono na terenie gminy świetlice środowiskowe, które realizowały programy opiekuńczo - wychowawcze w miejscowościach: Gardeja, Cygany, Otłowiec, Morawy, Rozajny, Czarne Dolne (I półrocze), Gardeja, Cygany, Otłowiec, Rozajny (II półrocze). Łączna liczba uczęszczających dzieci na stan 31 grudzień 2018r. – 72. **Świetlice stanowiły element systemu pomocy i odegrały bardzo ważną rolę w procesie pomagania dzieciom, zwłaszcza z rodzin dysfunkcyjnych.** Świetlice zapewniały dożywanie dzieci, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań, zajęcia plastyczne i manualne, organizację zabaw i zajęć sportowych. Organizowano także imprezy okolicznościowe, zakupiono paczki z okazji Bożego Narodzenia, dofinansowywano wycieczki krajoznawcze.

Przy współpracy ze szkołami, Radami Sołeckimi i świetlicami środowiskowymi organizowano programy i spektakle profilaktyczne, w których uczestniczyły dzieci i młodzież z terenu gminy Gardeja. Dofinansowywano festyny, pikniki rodzinne, na których realizowano programy profilaktyczne. W ramach działań profilaktycznych dla SP w Gardei sfinansowano warsztaty "Użytki nie dziękuję". Odbыл się także meeting z zakresu profilaktyki, jak i szereg spotkań warsztatowych.

Zadania ujęte w gminnym programie finansowane były z opłat pobieranych za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. W 2018r. wydano 68 decyzji zezwalających na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym 10 na sprzedaż jednorazową. Wygaszono 4 decyzje. W listopadzie 2018 roku została zawarta umowa z Krajowym Ośrodkiem Kształcenia Administracji na przeprowadzenie i wykonanie Diagnozy Problemów Społecznych gminy Gardeja. Badanie to miało na celu przede wszystkim zdiagnozowanie stanu społeczeństwa oraz wskazanie przyczyn obecnej sytuacji. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gardei uczestniczyła w 2 szkoleniach.

Gmina także przeznaczyła w 2018 na inne działania następujące kwoty:

- Dla SPZOZ w Gardei w kwocie 3.500 zł z przeznaczeniem na zakup urządzenia USG,

- Dla Powiatu Kwidzyńskiego w wysokości 23 626 zł z przeznaczeniem na realizację „Powiatowego programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) dziewcząt z rocznika 2005 i 2006”.

Gminne jednostki organizacyjne

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Kwidzyńska 36, 82-520 Gardeja

Kierownik: Elżbieta Stawarz

Zatrudnienie: 19 osób

Kierownik corocznie składa obszerne sprawozdanie z działalności.

Zakres działań: realizacja zadań z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, pielęgnacyjnych i alimentacyjnych (wraz z postępowaniami wobec dłużników), wypłacanie dodatków mieszkaniowych i energetycznych, realizacja uprawnień z opieki zdrowotnej, świadczenia wychowawcze 500+, program dobry start 300 +, przyznawanie karty dużej rodziny, działania na rzecz rodziny, w tym wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej i działania związane z przemocą w rodzinie.

ZAKŁAD GOSPODARKI KOMUNALNEJ W GARDEI ul. Sportowa 13A 82-520 Gardeja

Kierownik: Rafał Plewka

Zatrudnienie: 19 osób. W 2018 nastąpiła zmiana Kierownika

Budżet: przychody 2 166 561 zł, w tym dotacje 434 960 zł. Koszty 2 160 180 zł. Place – 35 % kosztów.

Dyrektor corocznie składa obszerne sprawozdanie z działalności

Majątek zarządzany: o wartości 8 118 639 zł. Sprzedaż wody 240 tys. m³. Przyjęte nieczystości 151 532 m³

Gminne instytucje kultury

Biblioteka Publiczna Gminy Gardeja im. Janusza Korczaka 82-520 Gardeja ul. Sportowa 7

Dyrektor: Norbert Cesarz

Filia w Wandowie, Wandowo 60

Filia w Czarnem Dolnem ul. 1000-lecia 28

Zatrudnienie: 4 osoby

Budżet 2018: dochody 262 100 zł (w tym dotacja Gminy Gardeja 255 000 zł). Place – 77 %, zakupy zbiorów – 7 %)

Dyrektor corocznie składa obszerne sprawozdanie z działalności

Gminny Ośrodek Kultury w Gardei 82-520 Gardeja ul. Sportowa 7

Dyrektor: Emilian Jaworowicz

Zatrudnienie: 3 osoby

Budżet 2018: 408 310 zł (w tym dotacja Gminy Gardeja 405 000), płacone 42 %

Dyrektor corocznie składa obszerne sprawozdanie z działalności

Działalność jednostek została omówiona krótko wcześniej. Wszystkie szczegółowe sprawozdania z działalności w 2018 roku są dostępne w Urzędzie Gminy i były prezentowane Radzie Gminy.

Uchwały Rady Gminy Gardeja

Rok 2018 był okresem nietypowym w pracy samorządu Gminy Gardeja, bowiem ze względu na wybory działały w niej dwa składy Rady Gminy. Nowa rozpoczęła swoją pięcioletnią kadencję pod koniec roku.

To co jest ważne i charakteryzuje współpracę Wójta i aparatu wykonawczego Urzędu Gminy i Rady Gminy to fakt, że żadna uchwała nie została zakwestionowana przez Organ Nadzoru, oraz że wszystkie uchwały Rady Gminy zostały wykonane lub są realizowane.

Sesja Nr III/2018

UCHWAŁA NR III/30/2018.

W sprawie: ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia dla osób bezdomnych Z dnia: 21 grudnia 2018r.

UCHWAŁA NR III/29/2018

W sprawie: podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej przez osoby objęte rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 oraz określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku, albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych rządowym programem "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023. Z dnia: 21 grudnia 2018r.

UCHWAŁA NR III/28/2018

W sprawie: w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania pt. „Pomoc gminy w zakresie dożywiania w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Z dnia: 21 grudnia 2018r.

UCHWAŁA NR III/27/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/208/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej gminy Gardeja. Z dnia: 21 grudnia 2018r.

UCHWAŁA NR III/26/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/209/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie uchwały budżetowej gminy Gardeja na 2018 rok. Z dnia: 21 grudnia 2018r.

UCHWAŁA NR III/25/2018

W sprawie: ustalenia stawek dotacji przedmiotowych dla samorządowego zakładu budżetowego – Zakładu Gospodarki Komunalnej w Gardei na 2019 rok. Z dnia: 21 grudnia 2018r.

UCHWAŁA NR III/24/2018

W sprawie: zatwierdzenia planów pracy Komisji Rady Gminy Gardeja na 2019 rok. Z dnia: 21 grudnia 2018r.

UCHWAŁA NR III/23/2018

W sprawie: uchwalenia planu pracy Rady Gminy Gardeja na 2019 rok. Z dnia: 21 grudnia 2018r.

UCHWAŁA NR III/22/2018

W sprawie zmiany uchwały Nr I/5/2018 Rady Gminy Gardeja z dnia 19 listopada 2018 r. w sprawie powołania komisji stałych Rady Gminy Gardeja. Z dnia: 21 grudnia 2018r.

UCHWAŁA NR III/21/2018

W sprawie: zmiany uchwały Nr I/4/2018 Rady Gminy Gardeja z dnia 19 listopada 2018 roku w sprawie powołania Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Gminy Gardeja. Z dnia: 21 grudnia 2018r.

UCHWAŁA NR III/20/2018

W sprawie: zmiany uchwały Nr I/3/2018 Rady Gminy Gardeja z dnia 19 listopada 2018 r. w sprawie powołania Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Gardeja. Z dnia: 21 grudnia 2018r.

UCHWAŁA NR III/19/2018

W sprawie: określenia metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości stawki tej opłaty. Z dnia: 21 grudnia 2018r.

UCHWAŁA NR III/18/2018

W sprawie: uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na 2019 rok. Z dnia: 21 grudnia 2018r.

UCHWAŁA NR III/17/2018

W sprawie: uchwały budżetowej gminy Gardeja na 2019 rok. Z dnia: 21 grudnia 2018r.

UCHWAŁA NR III/16/2018

W sprawie: przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej gminy Gardeja. Z dnia: 21 grudnia 2018r.

Sesja Nr II/2018

UCHWAŁA NR II/15/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/208/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej gminy Gardeja. Z dnia: 30 listopada 2018r.

UCHWAŁA NR II/14/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/209/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie uchwały budżetowej gminy Gardeja na 2018 rok. Z dnia: 30 listopada 2018r.

UCHWAŁA NR II/13/2018

W sprawie: zwolnień od podatku od nieruchomości. Z dnia: 30 listopada 2018r.

UCHWAŁA NR II/12/2018

W sprawie: określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych w roku 2019. Z dnia: 30

listopada 2018r.

UCHWAŁA NR II/11/2018

W sprawie: określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości w roku 2019.

Z dnia: 30 listopada 2018r.

UCHWAŁA NR II/10/2018

W sprawie: zmiany uchwały Nr XLII/253/2018 Rady Gminy Gardeja z dnia 25 lipca 2018 r. w sprawie określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć pedagogów, psychologów, logopedów i terapeutów pedagogicznych, zatrudnionych w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez gminę Gardeja. Z dnia: 30 listopada 2018r.

UCHWAŁA NR II/9/2018

W sprawie: ustalenia kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli, zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez gminę Gardeja, za ich osiągnięcia w zakresie pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, w tym realizację zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę oraz realizację innych zadań statutowych szkoły. Z dnia: 30 listopada 2018r.

UCHWAŁA NR II/8/2018

W sprawie: uchwalenia statutu gminy Gardeja. Z dnia: 30 listopada 2018r.

UCHWAŁA NR II/7/2018

W sprawie: w sprawie przyjęcia „Rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2019”. Z dnia: 30 listopada 2018r.

UCHWAŁA NR II/6/2018

W sprawie: o zmianie uchwały nr XLIII/260/2018 z dnia 26 września 2018 r. w sprawie przyjęcia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie gminy Gardeja. Z dnia: 30 listopada 2018r.

Sesja Nr I/2018

UCHWAŁA NR I/5/2018

w sprawie powołania komisji stałych Rady Gminy Gardeja. Z dnia: 19 listopada 2018r.

UCHWAŁA NR I/4/2018

w sprawie powołania Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Gminy Gardeja.

Z dnia: 19 listopada 2018 r.

UCHWAŁA NR I/3/2018

w sprawie powołania Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Gardeja.

Z dnia: 19 listopada 2018 r.

UCHWAŁA NR I/2/2018

w sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego Rady Gminy Gardeja.

Z dnia: 19 listopada 2018 r.

UCHWAŁA NR I/1/2018

w sprawie wyboru Przewodniczącego Rady Gminy Gardeja.

Z dnia: 19 listopada 2018 r.

Sesja Nr XLIII/2018

UCHWAŁA NR XLIII/265/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/208/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej gminy Gardeja. Z dnia: 26 września 2018 r.

UCHWAŁA NR XLIII/264/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/209/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie uchwały budżetowej gminy Gardeja na 2018 rok.

Z dnia: 26 września 2018 r.

UCHWAŁA NR XLIII/263/2018

W sprawie: w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej gminy Gardeja, szczegółowości projektu budżetu oraz rodzajów materiałów informacyjnych towarzyszących projektowi budżetu gminy Gardeja.

Z dnia: 26 września 2018 r.

UCHWAŁA NR XLIII/262/2018

W sprawie: w sprawie zasad udzielania i rozmiaru zniżek tygodniowego, obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycielom, którym powierzono stanowisko kierownicze w przedszkolu i szkołach prowadzonych przez Gminę Gardeja. Z dnia: 26 września 2018r.

UCHWAŁA NR XLIII/261/2018

W sprawie: w sprawie ustalenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Gardeja.

Z dnia: 26 września 2018r.

UCHWAŁA NR XLIII/260/2018

W sprawie: przyjęcia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatą za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie gminy Gardeja. Z dnia: 26 września 2018r.

UCHWAŁA NR XLIII/259/2018

W sprawie: uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Gardeja. Z dnia: 26 września 2018r.

UCHWAŁA NR XLIII/258/2018

W sprawie: wstępnych miejsc lokalizacji nowych przystanków komunikacyjnych przy drodze wojewódzkiej Nr 523 Gardeja – Trumieje. Z dnia: 26 września 2018r.

Sesja Nr XLII/2018

UCHWAŁA NR XLII/257/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/208/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej gminy Gardeja.

Z dnia: 25 lipca 2018r.

UCHWAŁA NR XLII/256/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/209/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie uchwały budżetowej gminy Gardeja na 2018 rok. Z dnia: 25 lipca 2018r.

UCHWAŁA NR XLII/255/2018

W sprawie: opłaty prolongacyjnej. Z dnia: 25 lipca 2018r.

UCHWAŁA NR XLII/254/2018

W sprawie: ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania tych napojów na terenie gminy Gardeja. Z dnia: 25 lipca 2018r.

UCHWAŁA NR XLII/253/2018

W sprawie: określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć pedagogów, psychologów, logopedów i terapeutów pedagogicznych, zatrudnionych w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez gminę Gardeja. Z dnia: 25 lipca 2018r.

UCHWAŁA NR XLII/252/2018

W sprawie: zaliczenia drogi do kategorii dróg gminnych. Z dnia: 25 lipca 2018r.

UCHWAŁA NR XLII/251/2018

W sprawie: uchwalenia wieloletniego planu rozwoju modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Zakładu Gospodarki Komunalnej w Gardei. Z dnia: 25 lipca 2018r.

UCHWAŁA NR XLII/250/2018

W sprawie: przekazania projektu Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie gminy Gardeja do zaopiniowania organowi regulacyjnemu.

Z dnia: 25 lipca 2018r.

UCHWAŁA NR XLII/249/2018

W sprawie: powierzenia uprawnień Wójtowi Gminy Gardeja. Z dnia: 25 lipca 2018r.

UCHWAŁA NR XLII/248/2018

W sprawie: ustalenia miesięcznego wynagrodzenia Wójta Gminy Gardeja. Z dnia: 25 lipca 2018r.

Sesja Nr XLI/2018

UCHWAŁA NR XLI/247/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/208/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej gminy Gardeja.

Z dnia: 20 czerwca 2018 r.

UCHWAŁA NR XLI/246/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/209/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku

w sprawie uchwały budżetowej gminy Gardeja na 2018 rok. Z dnia: 20 czerwca 2018r.

UCHWAŁA NR XLI/245/2018

W sprawie: dotacji celowej dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Wandowie. Z dnia: 20 czerwca 2018r.

UCHWAŁA NR XLI/244/2018

W sprawie: dotacji celowej dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Rozajnach. Z dnia: 20 czerwca 2018r.

UCHWAŁA NR XLI/243/2018

W sprawie: dotacji celowej dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Morawach. Z dnia: 20 czerwca 2018r.

UCHWAŁA NR XLI/242/2018

W sprawie: dotacji celowej dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Gardei. Z dnia: 20 czerwca 2018r.

UCHWAŁA NR XLI/241/2018

W sprawie: przyznania dotacji Parafii p. w. Trójcy Przenajświętszej w Trumiejkach. Z dnia: 20 czerwca 2018r.

UCHWAŁA NR XLI/240/2018

W sprawie: przyznania dotacji Parafii p. w. Zwiastowania Pańskiego w Nowej Wiosce.

Z dnia: 20 czerwca 2018r.

UCHWAŁA NR XLI/239/2018

W sprawie: zmiany uchwały nr XXXVIII/220/2018 Rady Gminy Gardeja z dnia 28 marca 2018 r.

w sprawie wyrażenia zgody na wprowadzenie danych do Rejestru Należności Publicznoprawnych.

Z dnia: 20 czerwca 2018r.

UCHWAŁA NR XLI/238/2018

W sprawie: uchylenia uchwały nr XXXIX/223/2014 Rady Gminy Gardeja z dnia 24 września 2014 r.

w sprawie organizowania wspólnej obsługi finansowej szkół i przedszkoli prowadzonych przez Gminę Gardeja. Z dnia: 20 czerwca 2018r.

UCHWAŁA NR XLI/237/2018

W sprawie: uchylenia uchwały nr XXV/150/2009 Rady Gminy w Gardei z dnia 25 marca 2009 roku w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość nauczycielskiego dodatku mieszkaniowego oraz szczegółowe zasady jego przyznawania i wypłacania. Z dnia: 20 czerwca 2018r.

UCHWAŁA NR XLI/236/2018

W sprawie: wyrażenia zgody na utworzenie miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpiel pod nazwą Kamień II Z dnia: 20 czerwca 2018r.

UCHWAŁA NR XLI/235/2018

W sprawie: wyrażenia zgody na utworzenie miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpiel pod nazwą Kamień I. Z dnia: 20 czerwca 2018r.

UCHWAŁA NR XLI/234/2018

W sprawie: rozpatrzenia skargi na Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gardei. Z dnia: 20 czerwca 2018r.

UCHWAŁA NR XLI/233/2018

W sprawie: udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy Gardeja.

Z dnia: 20 czerwca 2018r. **UCHWAŁA NR XLI/232/2018**

W sprawie: rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego gminy Gardeja wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu gminy Gardeja za 2017 rok.

Z dnia: 20 czerwca 2018r.

Sesja Nr XL/2018

UCHWAŁA NR XL/231/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/208/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej gminy Gardeja

Z dnia: 25 kwietnia 2018r.

UCHWAŁA NR XL/230/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/209/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie uchwały budżetowej gminy Gardeja na 2018 rok. Z dnia: 25 kwietnia 2018r.

UCHWAŁA NR XL/229/2018

W sprawie: podziału gminy Gardeja na stałe obwody głosowania Z dnia: 25 kwietnia 2018r.

UCHWAŁA NR XL/228/2018

W sprawie: zmiany uchwały nr XXXVIII/216/2018 Rady Gminy Gardeja z dnia 28 marca 2018 roku w sprawie podziału gminy Gardeja na okręgi wyborcze. Z dnia: 25 kwietnia 2018r.

Sesja Nr XXXIX/2018

UCHWAŁA NR XXXIX/227/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/209/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie uchwały budżetowej gminy Gardeja na 2018 rok. Z dnia: 16 kwietnia 2018r.

Sesja Nr XXXVIII/2018

UCHWAŁA NR XXXVIII/226/2018

W sprawie: wyrażenia opinii o dokonaniu podziału Powiatu Kwidzyńskiego na okręgi wyborcze Z dnia: 28 marca 2018r.

UCHWAŁA NR XXXVIII/225/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/208/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej gminy Gardeja
Z dnia: 28 marca 2018r.

UCHWAŁA NR XXXVIII/224/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/209/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie uchwały budżetowej gminy Gardeja na 2018 rok Z dnia: 28 marca 2018r.

UCHWAŁA NR XXXVIII/223/2018

W sprawie: udzielenia w 2018 r. pomocy finansowej Powiatowi Kwidzyńskiemu. Z dnia: 28 marca 2018r.

UCHWAŁA NR XXXVIII/222/2018

W sprawie: udzielenia w 2018 r. pomocy finansowej Powiatowi Kwidzyńskiemu. Z dnia: 28 marca 2018r.

UCHWAŁA NR XXXVIII/221/2018

W sprawie: nie wyrażenia zgody na wyodrębnienie w budżecie gminy Gardeja środków stanowiących fundusz sołecki w roku budżetowym 2019. Z dnia: 28 marca 2018r.

UCHWAŁA NR XXXVIII/220/2018

W sprawie: wyrażenia zgody na wprowadzenie danych do Rejestru Należności Publicznoprawnych. Z dnia: 28 marca 2018 r.

UCHWAŁA NR XXXVIII/219/2018

W sprawie: przesłania petycji mieszkańców miejscowości Krzykosy i Otoczyn do Zarządu Powiatu Kwidzyńskiego Z dnia: 28 marca 2018 r.

UCHWAŁA NR XXXVIII/218/2018

W sprawie: rozpatrzenia petycji mieszkańców miejscowości Gardeja Z dnia: 28 marca 2018 r.

UCHWAŁA NR XXXVIII/217/2018

W sprawie: rozpatrzenia petycji mieszkańców miejscowości Wandowo Z dnia: 28 marca 2018r.

UCHWAŁA NR XXXVIII/216/2018

W sprawie: podziału gminy Gardeja na okręgi wyborcze Z dnia: 28 marca 2018 r.

UCHWAŁA NR XXXVIII/215/2018

W sprawie: przyjęcia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Gardeja na rok 2018” Z dnia: 28 marca 2018 r.

Sesja Nr XXXVII/2018

UCHWAŁA NR XXXVII/214/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/208/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej gminy Gardeja.
Z dnia: 28 lutego 2018 r.

UCHWAŁA NR XXXVII/213/2018

W sprawie: o zmianie uchwały Nr XXXVI/209/2017 Rady Gminy Gardeja z dnia 29 grudnia 2017 roku w sprawie uchwały budżetowej gminy Gardeja na 2018 rok Z dnia: 28 lutego 2018 r.

UCHWAŁA NR XXXVII/212/2018

W sprawie: zaciągnięcia kredytu długoterminowego na finansowanie planowanego deficytu budżetu Gminy Gardeja w 2018 roku. Z dnia: 28 lutego 2018 r.

UCHWAŁA NR XXXVII/211/2018

W sprawie: udzielenia w 2018 r. pomocy finansowej Powiatowi Kwidzyńskiemu. Z dnia: 28 lutego 2018 r.

UCHWAŁA NR XXXVII/210/2018

W sprawie: udzielenia w 2018 r. pomocy finansowej Powiatowi Kwidzyńskiemu. Z dnia: 28 lutego 2018 r.

Fotografia: Pierwsza Sesja Rady Gminy Gardeja.

Podsumowanie działalności władz Gminy Gardeja w roku 2018 może bazować na kilku elementach.

Pierwszym jest odniesienie się do roku 2017. W tym kontekście można pokazywać wyraźny aspekt ciągłości działań, konsekwencji w realizacji planów i programów, a także porównawczo - elementy postępu.

Drugim elementem jaki należy brać pod uwagę jest odniesienie się do planu finansowego i operacyjnego na rok 2018. Z tego wynika w pewnej części niezależny, ale w dużej zależności od władz Gminy progres.

Trzecim elementem jest porównywanie do innych samorządów.

W małych ośrodkach nie prowadzi się badań zadowolenia mieszkańców z zamieszkiwaniem w określonej miejscowości lub gminie. Swoistym wyznacznikiem akceptacji społecznej dla sposobu zarządzania może być relacja z działającymi w niej organizacjami, środowiskami opiniotwórczymi, przedsiębiorcami, radnymi i mieszkańcami, którzy licznie uczestniczą w imprezach masowych, kulturalnych, patriotycznych organizowanych przez Gminę.

Gardeja ma szczególne położenie, można by określić je jako tranzytowe z południa na północ. Wyzwaniem dla Gminy jest i będzie „zatrzymanie” przejeżdżających, w tym także turystów, tak by przyczynili się do rozwoju gminy – zakupami, inwestycjami, zamieszkiwaniem. Inwestycje proekologiczne, rozbudowa infrastruktury mogą się o tego bardzo mocno przyczynić.

Samorządy działają w trudnych uwarunkowaniach prawnych i finansowych. Liczba zadań nakładanych przez władze na gminy stale wzrasta, zaś finansowanie pozostaje niewystarczające. Zbyt często w najważniejszych kwestiach prawnie i operacyjnie powiązanych z gminami, ich głos nie jest wysłuchiwany. Najlepszym przykładem jest kwestia oświaty i pomijanie w decyzjach czy też negocjacjach ze związkami zawodowymi stanowiska samorządów.

Należy pamiętać, że na decyzje strategiczne i finansowe w gminie mają wpływ także radni. Oni też przez cały rok mają prawo i możliwość kontrolowania działań Wójta i aparatu urzędniczego.

Ocena dokonań w roku 2018 jest pozytywna. Na pogląd ten mają przemożny wpływ wyniki finansowe Gardei przedstawione w sprawozdaniu z wykonania budżetu i bardzo intensywne inwestycje infrastrukturalne, które będą mieć znaczenie dla dalszego rozwoju jednostki. Ważnym elementem polityki finansowej jest utrzymanie równowagi i rozważna strategia kredytowa. Bardzo cenna jest umiejętność zdobywania środków zewnętrznych na realizację poszczególnych zadań. Biorąc pod uwagę problemy wielu gmin z oświatą – zwolnienia nauczycieli i likwidacje szkół, w Gminie Gardeja widać stabilność, choć obciążenia budżetu działaniami oświatowymi są zbyt wysokie.

Parametry finansowe w szeregu aspektach w porównaniu do innych samorządów o podobnej wielkości plasują Gardeję w rankingach na bezpiecznych pozycjach.

W ocenie wielu specjalistów od samorządności przed gminami mogą być w bliskiej przyszłości ciężkie chwile. Stąd też bardzo ważna jest nie tylko umiejętność dobrego planowania i zarządzania, ale też gotowość do współpracy pomiędzy organami gminy i mieszkańcami.

Najważniejsze jest dobro Gminy Gardeja!

WÓJT GMINY GARDEJA

KAZIMIERZ KWIATKOWSKI